Poštnina plačana v gotovini.

Leto X., št. 12. („JUTRO" XVIII., št. 66 a) Ljubljana, ponedeljek 22. marca 1937 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, KnaflJeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Poseratni oddelek: Ljubljana, Beethovnova ul. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet"

Uredništvo:
Ljubljana: KnaflJeva ulica 5, Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naročka se osebnej in velja po pošti prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Starostno zavarovanje delavcev

Zavarovanje se začne izvajati 1. septembra in bo obsegalo primere onemoglosti, starosti in smrti

Beograd, 21. marca. r. Minister socialne politike in narodnega zdravja Dragiša Cvetković je dal danes novinarjem izjavo, s katero sporoča javnosti, da je izdel **uredbo o starostnem zavarovanju delavstva. Uredba bo stopila v veljavo 1. septembra t. l.**

V svoji izjavi je minister opozoril, da dolžka zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti že zakon o delavskem zavarovanju, vendar se te določbe niso izvedle, temveč so se s finančnimi zakoni odlagale od leta do leta. Nadaljnje odlašanje bi škodovalo ne samo delavcem, marveč tudi gospodarstvu in državi sploh. Bolezensko zavarovanje delavcev je skoro vedno deficitno predvsem iz razloga ker se ne njegov račun zdravilj in vzdrževalj tudi onemogli in stari delavci. Z uvedbo starostnega zavarovanja bo bolezensko zavarovanje zelo razbremenjeno.

Iz nadaljnjih ministrovih izjav posnemamo: Starostno zavarovanje delavstva bo nudilo:

1. **Invalidske rente** po 200 tednih (4 letih) plačevanja onemogli osebam, ki zaradi bolezni, starosti in drugih težkoč ne morejo več delati. Renta bo znašala eno tretjino zaslužka, ki bi ga mogel rentnik doseči, ako bi bil še sposoben za delo.

2. **Starostno rento** po 500 tednih (10 let) plačevanja osebam, ki so dovršile 70 let starosti.

3. **Vdovinsko in sirotinsko rento** po enaki dobi, ki so 100 tednov (2 leti) vplačevale za zavarovanje. Poleg pogrebnine znaša renta za vsakega otroka izpod 16 let starosti eno četrtino, za vdovo pa tudi eno četrtino možove rente ali pravico do rente in to za dobo treh let. Triletna podpora se bo lahko dajala tudi staršem ter vnukom, bratom in sestram do 16. leta starosti.

Vplačani prispevki se bodo vrnili le, če bi se zavarovana žena poročila in s tem izgubila pravico do dajatev zavarovanja, in pa, če je zavarovanec dosegel 70 let starosti, preden si je pridobil pravico do rente.

Organizacijo starostnega zavarovanja bo izvršil osrednji urad za zavarovanje delavcev s svojim aparatom. Zavarovanje ne bo zahtevalo nikakih novih režijskih stroškov. Skupno s tem bo revidirana celokupna organizacija delavskega zavarovanja, zlasti pa zdravniška služba, da se bo do zmanjšali izdatki. Na ta način bo mogoče znižati dosedanje socialne dajatve tako, da bodo lažje zmožljiva bremena, ki jih bo zahtevalo novo starostno zavarovanje.

Nove odredbe za univerze

Iz ekspozeja prosvetnega ministra — Vseučiliška avtonomija — Upokojitve in položajne skupine profesorjev

Beograd, 21. marca. p. Pri današnji podrobni razpravi o proračunu prosvetnega ministrstva je minister Stošović opozoril, da je svoj ekspoze podal že v skupščini in da je gg. senatorjem že znan. Omenil se je zato na nekatere zadeve, ki so bile sprožene med proračunsko razpravo in jih v svojem ekspozeju še ni obravnaval. Obširno je zlasti govoril o razmerah na srednjih šolah. Iz njegovih izvajanj posnemamo:

Na visokih šolah v Jugoslaviji je 15.535 slušateljev. Univerza v Beogradu jih ima 7.726, v Zagrebu 5.060 in v Ljubljani 1.733. Na filozofski fakulteti v Skoplju je 168, na juridični v Subotici pa 571 slušateljev. Skupni redni izdatki za naše univerze znašajo 75 milijonov Din. Na beograjsko univerzo s fakulteitama v Skoplju in Subotici odpade 36,5, na zagrebško 27.3 milijona, na ljubljansko pa 11.2 milijona dinarjev.

Avtonomija univerz morajo čuvati in ceniti vsi, poleg cali na univerzi, tudi oni, ki niso na univerzi. Vendar pa avtonomija ne sme preseglti okvira rednih zakonov, ki veljajo v državi za vsakega državljana. Avtonomija ne sme pomeniti nedotakljivosti ali ekstoritorialnosti. Ne sme se nanašati na stvari, ki z univerzo kot tako nimajo nikake zveze.

Minister je dalje utemeljeval nove odredbe, ki se nanašajo na vseučiliške profesorje. Po sedanjem stanju država vseučiliškega profesorja ne more vpokojiti preden ni 70 let star. Takega privilegija nima noben drug državni funkcionar, ne glede na svoj položaj. Vlada pa je mnenja, da je vseučiliški profesorji zaradi svojega težavnega znanstvenega dela lahko duševno in fizično izčrpajo celo hitreje kakor drugi državni uradniki. Vendar bodo vseučiliški profesorji že nadalje lahko ostali v službi, čeprav bodo dosegli 65 let starosti in 35 let službe, ako bodo se sposobni za nadaljnje službovanje.

Glede odredb o pročetnih položajnih skupinah profesorjev je minister rekel, da sicer priznava potrebo, da imajo vseučiliški profesorji višji položaj kakor drugi uradniki, vendar pa je treba drža ti tudi pri tem pravično mero. Med 328 usluženci v položajni skupini 2/I je 238 vseučiliških profesorjev ter le 80 uslužbencev ostalih strok. Ta številka kaže, da so vseučiliški profesorji res privilegirani. V poštev pridejo tudi finančne možnosti, zato je bila vlada prisiljena dodeliti začetnim skupinam rednih in izrednih profesorjev za eno ali dve stopnji nižjo kategorijo. Tudi pri tem bodo še prišli na vrsto, kakršnega drugi uradniki z najvišjimi kvalifikacijami dosežejo navadno šele ob koncu svoje službe. Zaključne skupine vseučiliških profesorjev pa bodo ostale nespremenjene.

REPUBLIKANCI ŠE VEDNO PRODIRAJO

Republikanska letala so z močnim bombardiranjem onemogočila vse poizkuse sovražnika, da bi zbral bežeče čete

Madrid, 20. marca. AA. Republikanske čete, ki so v petek zvečer prispele tik do Masegosa, so ponoči vtonrdile v Navalporto. Tudi vasi Abanades na desnem bregu in Almadrones na levem bregu reke Henares, ki sta bili izhodišči sovražne ofenzive, so republikanci zavzeli. Baterije vladnih čet, ki so jih dopolne potegnili na postojanke na hribu Jamacodabanades, so koncentrirale svoj ogenj na umikajočega se sovražnika. **Pred Masegoso so vladne čete prebile uporniške obrambne postojanke na levem bregu reke Tajune po kratkem boju. Naskok republikancev je bil tako silovit, da ga ni bilo mogoče zadržati. Uporniki so na umiku razstrelili most, ki so ga zgradili pri tej vasi čez reko Tajuno.** Mislili so, da bodo ustavili prodiranje vladnih kolon, toda vladni pijonirji so most popravili prej kakor v eni uri. Tako je glavna moč republikanskih čet mogla priti čez reko, nakar je s tanki in oklopnimi avtomobili začela preganjati bežeče upornike. Obe krili prednjih vladnih oddelkov sta drželi fronto, centrum pa je prodiral proti postojanki, ki so jih uporniki zapustili. Tako so republikanci vzpostavili fronto na oben bregovih Tajune in se je prodiranje mogoče nadaljevati. Ob istem času se je ohranila zveza s četami in skupinami pri Cifuentesu in Brihuegi. **Vladne čete niso naletele skoro na noben odpor in so začele prodirati na sever proti mali pokrajini Saragossa. Ko so zavzele po vsi Torre di Agradilaet, Sotillo in Torrecuadrado de los Valles, so vladne čete s podporo topništva prispele do Abanadesa.** Na tej postojankin so morale pokazati jedro svoje vojske, ki je pripelo z brzostrelnimi topovi in začelo z vsin obstreljevati upornike.

Tako so vladne čete po kratkem boju zavzele izpraznjene vasi in nadaljevale prodiranje k višinam pri Navalportu. Po triurnem boju so sovražni odeklki izpraznili tudi to mesto.

Vladne čete so včeraj prodirale predvsem po aragonski cesti in so po njej prispele do 112. kilometra. Včeraj popoldne so za-

Republikansko

vojno poročilo

Snoči ob 22. je bil izian komunike. Iz govori o nadaljnjem prodiranju republikanskih čet na guadalajarski fronti na severu in severovzhodu Nacionalisti so na tej fronti popolnoma obkoljeni. Republikanske čete so zavzele več vasi in zaplenile ogromne množine vojnih potrebščin in živeža. Republikansko letalstvo je prepredlo sistemo koncentriranih bombardiranj čet in je odločilno sodelovalo pri včerajšnjih operacijah

Danes je odhor za obrambo Madrida izdal komunike, v katerem pravi, da republikanske čete na guadalajarski fronti že nadalje prodirajo proti severovzhodu. Republikansko letalstvo je dalee bombardiralo municijsko kolono ki se je pomikala proti Sigueni. Nacionalistični letalci so skušali republikance pregnati. Pri sporadu so bila tri nacionalistična letala tipa Fiat sestreljena. Takoj po tem letalskem opadu je republikanska pehota zasedla vasi Utanda in Nideo. Zaplenjenih je bilo zelo mnogo topov. Vzdolž Jarame in jugozapadno od Madrida dance ni bilo nikakih važnih dogodkov

Popoln poraz italijanskih oddelkov

London, 21. marca, d. Listi so objavili, da je sedaj tudi general Queipo de Llano prijazel po sevilskem radiu poraz Italijanskih čet pred Madridom. Po zadnjih informacijah so vladne čete prodrle zopet za 10 km dalje ter se Italijani umikano brez odpora. Vladne čete so sedaj predvsem zaposlene z utrdvitvo novih postojank. Angleški listi so obavili te vesti pod naslovom »Popoln poraz Italijanov v Španiji«. Večina ujetih Italijanov se je po teh vesteh predala brezpogojno, pri čemer so zaplenili republikanci tudi ogromne količine vojnih potrebščin.

Pred Cordobo so vladne čete včeraj odbile srdit napad. Pri tem so uporabile prvič nove tanke. Italijani so se umaknili v neredu, mnogi izmed njih pa so prešli na republikansko stran, med njimi tudi motorni vozač, ki je izjavil, da je Franco poslal v tem odseku v boj 14.000 vojakov in sicer samo Italijanov.

Zaplenjeni italijanski dokumenti

Madrid, 21. marca. AA. Snoči so bili objavljeni dokumenti, ki so jih našli pri ujetih Italijanih. Med drugimi je bila objavljena tudi odredba št. 4 povelstva italijanskih prostovoljcev, ki je bila izdana 6. marca. Odredba pravi:

Nj. eksc. ministrski predsednik mi je naročil, naj sporočim njegov pozdrav prostovoljcem, ki bodo sodelovali pri novih operacijah, in naj jim povem, da je prepričan, da bodo spričo njihovega poleta izgube minimalne in da bomo tako izvojevali tudi drugo zmago. Povelnik divizijske general Mancini adjutant major Luigi Bernardi.

Druga odredba je bila izdana 3. marca ta načelnika oddelka za prostovoljske čete v štabu vrhovne komande v Salamanci. V

Popoln poraz italijanskih oddelkov

London, 21. marca, d. Listi so objavili, da je sedaj tudi general Queipo de Llano prijazel po sevilskem radiu poraz Italijanskih čet pred Madridom. Po zadnjih informacijah so vladne čete prodrle zopet za 10 km dalje ter se Italijani umikano brez odpora. Vladne čete so sedaj predvsem zaposlene z utrdvitvo novih postojank. Angleški listi so obavili te vesti pod naslovom

Zaplenjeni italijanski dokumenti

javljeni dokumenti, ki so jih našli pri ujetih Italijanih. Med drugimi je bila objavlje-

Iz Francovega tabora

Salamanca, 21. marca AA. Komunike nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi:

Na severnem bojišču smo v odseku sorijske divizije odbili hud napad nasprotnika, pri katerem so sodelovali tudi tanki. Zaplenili smo dva tanka. V odseku ojačene madriške divizije smo odbili nasprotnikov napad pri Huesti de la Reina.

Na južnem bojišču so se ponesrečili vsi

Obleganje Ovieda

Oviedo, 21. marca. o. Položaj republikanskih čet na skrajnem severozapadu okrog Oviedo se je poslabšal. Nacionalisti napadajo z velko srditostjo vse njihove postojanke, da bi prebili jekleni obroč, ki oklopa posadko Oviedo v kočljivem položaju. Borba na cesti Oviedo-Grado se vodi z vso srditostjo in je doslej še vedno neodločena. V zadnjih dveh dneh so bili hudi boji pri hribu Pendo, ki obvladuje cesto proti Galiciji, odkoder skušajo nacionalisti prodreti v Oviedo ter rešiti tamošnjo nacionalistično posadko pod poveljstvom polkovnika Arande obleganja.

Pričetek pomorske kontrole

Pariz, 21. marca. d. Danes ob polnoči

Nova napetost med Avstrijo in Nemčijo

Kancelar dr. Schuschnigg se je odločil za nadaljevanje borbe proti narodnemu socializmu

Dunaj, 21. marca. AA. Novi državni poditajnik za javno varnost dr. Skubl je bil snoči zaprseżen. Zvezni predsednik je izrazil dosedanjemu ministru za javno varnost Neustädter-Stürmerju svojo zahvalo za njegovo delo.

Novi državni poditajnik za javno varnost dr. Mihael Skubl je izjavil političnemu reporterju lista »Neues Wiener Journal«, da hoče povsod in pri vsaki priliki zavarovati notranji mir in varnost v Avstriji. Za dobrega uradnika, za kakršnega se smatra, je dr. Skubl dejal, da more veljati le eno geslo: Avstrija!

Dunajski list pozdravljaja soglasno rekonstrukcijo avstrijske vlade in imenovanje dr. Skubla za podtajnika v ministrstvu za javno varnost. Pri tem naglašalo, da se mora uprava javne varnosti zavarovati pred sicehernim političnim vplivom.

Pričakuje se ostavka še nekaterih ministrov

Berlin, 21. marca. AA. Berlinski listi ne komentirajo mnogo rekonstrukcije avstrijske vlade, nego se zadovoljuje s poročili svojih dunajskih poročevalcev, ki naglašajo, da je minister za javno varnost Neustädter-Stürmer podal ostavko zaradi svojih simpatij za narodnosocialistični pokret. »Völkischer Beobachter« pravi, da bo po izgledu Neustädter-Stürmerja podalo ostavko še več ministrov. »Allgemeine Zeitung« dodaj, da so rekonstrukcijo avstrijske vlade pospešili vtisi, ki jih je dobil zvezni kan-

Nova napetost med Avstrijo in Nemčijo

Kancelar dr. Schuschnigg se je odločil za nadaljevanje borbe proti narodnemu socializmu

Dunaj, 21. marca. AA. Novi državni poditajnik za javno varnost dr. Skubl je bil snoči zaprseżen. Zvezni predsednik je izrazil dosedanjemu ministru za javno varnost Neustädter-Stürmerju svojo zahvalo za njegovo delo.

Novi državni poditajnik za javno varnost dr. Mihael Skubl je izjavil političnemu reporterju lista »Neues Wiener Journal«, da hoče povsod in pri vsaki priliki zavarovati notranji mir in varnost v Avstriji. Za dobrega uradnika, za kakršnega se smatra, je dr. Skubl dejal, da more veljati le eno geslo: Avstrija!

Dunajski list pozdravljaja soglasno rekonstrukcijo avstrijske vlade in imenovanje dr. Skubla za podtajnika v ministrstvu za javno varnost. Pri tem naglašalo, da se

Pričakuje se ostavka

zvezi. Nemčija postaja vedno večja nevarnost za srednjo Evropo. Kadarkoli postane ta nevarnost akutna, se pojavlja v srednje-

fa nevarnost akutna, se pojavlja v srednjeevropski državi neka nervoznost in se začno medsebojna pogajanja. V državi, ki je v prvi vrsti ogrožena, prihaja v takih trenutkih občajno do odločnih varnostnih ukrepov. V teh državah sicer nimajo interesa, da bi v tujini zvedeli ese podrobnosti, zaradi katerih so nastalj taki ukrepi, da bi jim nekatere vešje sile zaradi njih ne zamerile preveč. Tako smo v Budimpešti doživeli nenadno odstavitev upravnika policije, včerraj pa izločitev ministra za javno varnost iz avstrijske vlade. Njegove pangermanske simpatije so bile dokazane. Sedanja kriza je vsekakor težja kakor prejšnja, ker so narodni socialisti ob tej priliki dejansko neki stvarnega dosegli. Morda se bo spričo skupne nevarnosti končno ustvarsi blok neposredno ogroženih držav.

»Figaro« karakterizira včerajšno rekonstrukcijo avstrijske vlade takole: 1.) Dr. Schuschnigg je sklenil še nadalje voditi borbo proti narodnemu socializmu. 2.) Skuša! bo klub temu doseči obsežni pozitivni takoj znan znanost, da je ostal v njegovi vladi minister Guelsen-Horstenau, o katerem je prav tako znano, da simpatizira z narodnimi socialisti.

»Ami du Peuple« opozarja na ostro kampanjo nemškega tiska proti Avstriji, ki se je pojavila zadnje dni in je očividno inspirirana od faktorjev zunanjega ministrstva, ki hočejo na tak naša pokazati neza-

Nova napetost med Avstrijo in Nemčijo

Kancelar dr. Schuschnigg se je odločil za nadaljevanje borbe proti narodnemu socializmu

Dunaj, 21. marca. AA. Novi državni poditajnik za javno varnost dr. Skubl je bil snoči zaprseżen. Zvezni predsednik je izrazil dosedanjemu ministru za javno varnost Neustädter-Stürmerju svojo zahvalo za njegovo delo.

Novi državni poditajnik za javno varnost dr. Mihael Skubl je izjavil političnemu reporterju lista »Neues Wiener Journal«, da hoče povsod in pri vsaki priliki zavarovati notranji mir in varnost v Avstriji. Za dobrega uradnika, za kakršnega se smatra, je dr. Skubl dejal, da more veljati le eno geslo: Avstrija!

Dunajski list pozdravljaja soglasno rekonstrukcijo avstrijske vlade in imenovanje dr. Skubla za podtajnika v ministrstvu za javno varnost. Pri tem naglašalo, da se

Pričakuje se ostavka

zvezi. Nemčija postaja vedno večja nevarnost za srednjo Evropo. Kadarkoli postane ta nevarnost akutna, se pojavlja v srednje-

fa nevarnost akutna, se pojavlja v srednjeevropski državi neka nervoznost in se začno medsebojna pogajanja. V državi, ki je v prvi vrsti ogrožena, prihaja v takih trenutkih občajno do odločnih varnostnih ukrepov. V teh državah sicer nimajo interesa, da bi v tujini zvedeli ese podrobnosti, zaradi katerih so nastalj taki ukrepi, da bi jim nekatere vešje sile zaradi njih ne zamerile preveč. Tako smo v Budimpešti doživeli nenadno odstavitev upravnika policije, včerraj pa izločitev ministra za javno varnost iz avstrijske vlade. Njegove pangermanske simpatije so bile dokazane. Sedanja kriza je vsekakor težja kakor prejšnja, ker so narodni socialisti ob tej priliki dejansko neki stvarnega dosegli. Morda se bo spričo skupne nevarnosti končno ustvarsi blok neposredno ogroženih držav.

»Figaro« karakterizira včerajšno rekonstrukcijo avstrijske vlade takole: 1.) Dr. Schuschnigg je sklenil še nadalje voditi borbo proti narodnemu socializmu. 2.) Skuša! bo klub temu doseči obsežni pozitivni takoj znan znanost, da je ostal v njegovi vladi minister Guelsen-Horstenau, o katerem je prav tako znano, da simpatizira z narodnimi socialisti.

»Ami du Peuple« opozarja na ostro kampanjo nemškega tiska proti Avstriji, ki se je pojavila zadnje dni in je očividno inspirirana od faktorjev zunanjega ministrstva, ki hočejo na tak naša pokazati neza-

Tatarescov obisk v Pragi

Program obiska

Praga, 20. marca g. O programu obiska rumunskega ministrskega predsednika v Pragi sporočajo:

Tatarescu bo v spremstvu državnega tajnika v ministrstvu za oboroževanje generala Glaza, ravnatelja zunanjega ministrstva Rasmerjce in šefa kabineta Sibiceana, prispel v Prago v ponedeljek ob 7.50. V Pragi ga bodo pozdravili min. predsednik dr. Hodža, finančni minister dr. Krofta z estalimi člani vlade, generalni inspektor vojske Sirovy in drugi vojaški dostojanstveniki. Odtod bo imel konferenco z rumunsko prelaništvo kjer bo stanoval. Ob 10 bo obiskal min predsednika dr Hodžo. ob 11. pa ga bo sprejel president dr. Beneš. V torek dopoldne bo rumunski gost v spremstvu vojnega ministra Machnika posetil češko-moravsko tvornico strojev Kolben-Danek. V sredo bo Tatarescu obiskal Škodove tvornice v Plznu. V četrtek bo odpotoval v Brno, kjer si bo med drugim ogledal tudi tamkajšnjo tvornico strojev. Od-

Zaključitev zasedanja rumunskega parlamenta

Bukarešta, 21. marca. AA. Snoči je bilo zaključeno redno zasedanje parlamenta. Min. predsednik Tatarescu je prečital tako v zbornici kakor v senatu kraljev ukaz o zaključitvi zasedanja. Ki opozarja na doseženi proračunski prebitek in ugotavlja, da so se državne finance sanirale, da so se pričeli izvajati dolgovi likvidirati in da se v njih tudi pozitivna dela rumunske. za naroda. Ukaz navaja tudi odredbe novega zakona o višji šolski vzgoji, ki se bo izvajala v bodoče v okviru nacionalnih interesov. Ukaz opozarja, nove šole za vojaško vzgojo mladine. Te šole predstavljajo najprimernejša sredstva za ustvarjanje discipline med mladino, ki se sme upropastiti v nepreglednih sporih in mržnji, nego utrditi v znamenju velikih nacionalnih idealov. Nadalje poudarja, da je parlament soglasno sprejel odredbe, ki se tičejo narodne obrambe. Novi krediti, ki so bili odobreni vojnemu ministrstvu, pomenijo najbolje jamstvo, da se bo ojačila rumunska vojska

Nemški poslanik v Washingtonu odžagan

Washington, 21. marca AA. V diplomatskih krogih se že nekaj dni širijo vesti, da bo nemški poslanik dr Luther podal ostavko na svoj položaj, ki se je zaradi zadnjih diplomatskih incidentov že precej omajal. Za novega nemškega poslnika bo imenovan Heinrich Dickhof, sedanji državni podtajnik v nemškem ministrstvu in nekdanji svetnik pri washingtonskem poslaništvu.

Velo mesto ena sama hiša žal sti

Pogreb 455 žrtev katastrofalne eksplozije v šoli v Tayloru

New London, 21. marca. AA. Po poslednjih poročilih znaša število žrtev katastrofe v Tayloru 455. Trije otroci niso bili identificirani, 8 jih je izginilo, 92 otrok in učiteljev pa je bilo hudo ranjenih.

Vse mesto je zagrnila globoka žalost. Po vseh cerkvah so se darovale zadušnice. Stotine otroških krst so bile v cerkvah zasute s cvetjem, ki so ga darovali bolzah so sosedovali duhovniki iz vse texaške države in celo iz Luisiane. V New Londonu ni družine, ki bi ne bila kakorkoli prizadeta po strašni katastrofi. Po službah božjih se je razvil pogrebni sprevod. Večino dece so pokopali na mestnem pokopališču, nekaj krat pa so prepeljali tudi v bližnje vasi na tamkajšnja pokopališča.

Večina inženjerjev ter drugih strokovnjakov je mnenja, da je nastala eksplozija zaradi tega, ker je plin „ki je služil za cen

Podrobna proračunska razprava v senatu

Odklonjeni predlogi senatorja Hribarja — Enotna kasacija za vso državo — Razmere v kaznilnicah — Poseben zavod za komuniste

Beograd, 21. marca. p. Senat je včeraj končal načelno razpravo o proračunu ter se je danes začela podrobna razprava, ki bo trajala najbrže do srede, tako da bo proračunska razprava v senatu končana v sredo popoldne, nakar se bo vršilo zaključno glasovanje.

Današnja seja senata se je pričela ob 9.30. Po odobritvi zapisnika je senat takoj prešel na dnevni red Prvi je prišel v razpravo **proračun vrhovne državne uprave.** K besedi se je javil edino senator Ivan Hribar, ki je predlagal resolucijo, v kateri zahteva, da morajo vsi javni nameščenci vsaj za silo poleg srbohrvaškega znati tudi slovenski jezik. Predsedujoči podpredsednik Milan Simonović, ki je obenem predsednik vladnega delovnega kluba, je ta Hribarjev predlog odklonil, češ da ni v skladu z določbami poslovnika in ga sploh ni dal na glasovanje. Senator Ilidjanović je nato na kratko govoril še o potrebi reforme pri glavni kontroli, nakar je senator Daka Popović v imenu kluba JNS predlagal, naj se poglavje o vrhovni državni upravi, ki se nanaša na krono in kraljevo namestništvo, sprejme z aklamacijo. To se je tudi zgodilo.

Sledila je kratka razprava o **proračunu za pokojnine in invalidnine.** Senator Ivan Hribar se je zahvalil vladi, da je uredila izplačevanje pokojnin, ki se sedaj tudi v Sloveniji v redu izplačujejo Pri glasovanju je bil tudi ta proračun sprejet.

Nato je prišel na dnevni red **proračun ministrstva pravde.** Minister dr Niko Subotić je podal o delu svojega resora obširen ekspoze, ki ponavlja v glavnem že iz skupščinske proračunske razprave znane stvari. V debati je senator Ivan Hribar v smislu sklepa na ljubljanskem shodu JRZ zahteval, naj se v Ljubljani osnuje posebno kasacijsko sodišče za Slovenijo. Minister pravde dr. Subotić je to odločno odklonil in izjavil, da se bavi vlada z načrtom, da se ukine vseh pet sedaj obstoječih kasacij ter da se v Beogradu osnuje enotna kasacija za vso državo.

Senator Milan Popović je imel nato zelo zanimiv govor o razmerah v kaznilnicah. Podrobno se je bavil zlasti z razmerami v Sremski Mitrovici navajajoč, da predstavlja ta kaznilnica pravo fakulteto za komunistično propagando. Bivši upravnik kaznilnice Petrović, ki je komunistično propagando v tem zavodu popolnoma zatrl, pa je bil premeščen, čeravno je bil najbolje kvalificiran uradnik, ki je bil za svoj patriotizem odlikovan celo s Karadjordjevo zvezdo. Zagovorniki komunistov so zaradi njegovega odločnega nastopa vprizorili proti njemu celo gonjo, a ministrstvo ga je namesto da bi ga zaščitilo, premestilo za državnega tožilca v Šabac. Govornik je zahteval od ministra pravde naj te zadeve preišče in napravi v kaznilnici red, da se ne bo iz teh zavodov ki naj bi po zamisli notranjega ministra zatrli komunizem, ustvarila visoka šola komunizma.

Senator dr. Nemec (JNS) se je v svojem govoru zavzel za končno ureditev sodniškega vprašanja in apeliral na ministra, naj končno že vendar enkrat uredi vprašanje stalnosti sodnikov. Zahteval je tudi, naj se razširi delokrog sodnih pristavov in naj se čimbolj pospeši izenačenje naše zakonodaje. Če že vlada misli osnovati eno samo kasacijsko sodišče za vso državo, potem naj bo sedež tega najvišjega sodišča v Beogradu. Obširno je nato razpravljal o amnestiji in se podrobno bavil tudi s tožbo Sokola proti nadškofu Srebrniču, ki je bil v prvi instanci pravilno obsojen, v drugi instanci pa so sodne oblasti stvar tako zavlačevale, da je bila tožba naposled zavrnjena, češ da je že zastarela

Govorila sta nato še senatorja Fran Ivanišević in Dušan Serić, ki sta se bavila v glavnem z lokalnimi sodnimi prilikami, nakar je ob zaključku razprave minister pravde dr. Subotić odgovarjal na pripombe posameznih govornikov Priznal je, da je upravičena kritika glede kaznilniških zavodov in da si bo ministrstvo prizadevalo, da te nedostatke odpravi Ministrstvo namerava določiti posebno kaznilnico za komuniste, da tako prepreči vsak stik z drugimi kaznjenci. Kar se tiče procesa Sokol proti nadškofu Srebrniču pa je izjavil, da se ministrstvo v to zadevo ni vmešavalo. Po njegovem govoru je bil proračun ministrstva pravde sprejet.

Nato se je začela razprava o **proračunu prosvetnega ministrstva.** Minister Stošović je ponovil svoj ekspoze, ki ga je imel že v Narodni skupščini, nakar je bila razprava po govorih Ivana Hribarja Milana Popovića in dr. Nemca odgodena na jutri. Seja se je končala malo pred 15. uro.

S fronte proti jetiki

Občni zbor naše osrednje protijetične organizacije je pokazal socialno in zdravstveno pomembnost njenega dela

Ljubljana, 21. marca

V dvorani OUZD so se dopoldne zbrali delegatje naše osrednje socialno-zdravstvene organizacije, ki si je naložila skrb za zdravje tuberkuloznih. Zborovanja se je udeležilo nad 40 delegatov, ki so zastopali več ko 20 krajevnih lig Protituberkulozne zveze, navzočni pa so bili tudi načelnik dr. Mayer kot zastopnik bana z inšpektorjem dr. Avramovičem, zastopnik mestne občine in zdravniške zbornice dr. Debevec in odposlanec Slovenskega zdravniškega društva dr. Heferle.

Predsednikov nagovor

Ko je predsednik direktor dr. Bohinjec otvoril skupščino, je najprej prečital vdanostno brzojavko Nj. Vel. kraljici kot pokroviteljici protijetičnega gibanja v državi, hkratu pa je sporočil pozdrave Jugoslovenske protituberkulozne lige iz Beograda in častnega člana docenta dr. Matka. V svojem poročilu se je dotaknil vseh perečih nalog, ki se zvezi zastavljajo današnji čas. Napredek protituberkulozne borbe v naši banovini se vidno izraža predvsem v številnih novih krajevnih ligah in zmerom številnejših dispanzerjih. Število občin, ki v svoje proračune stavljajo posebne postavke za borbo proti tuberkulozi, je vsako leto večje. To delo bo deležno še mnogo lepšega razmaha, ko se bodo tudi sreski zdravstveni referentje in politične inštance zavedale, da je ta borba ena najlepših dolžnosti vse javnosti. Posebna naloga je v tej borbi odmerjena zdravnikom. Skoraj 100% jetičnih se rekrutira iz armade onih bolnikov, ki so že nekajkrat obiskali ordinacije, a zdravnik ni mogel na njih ugotoviti ničesar posebnega. Iz angin, raznih bronhitis in pleuritis se razvije 26% jetičnih obolenj, iz živčnih slabosti in anemij pa celo 31%. Te številke nas opozarjajo, da je potrebna predvsem boljša strokovna kvalifikacija zdravnikov na polju fizeologije.

Država naj stori svojo dolžnost

Ko se je v nadaljnjih izvajanjih zahvaljeval banski upravi in drugim činiteljem za njihovo podporo, je ugotovil, da država ne stori ničesar, da bi olajšala materialni položaj naše protijetične borbe. V tem gotovo tiči tudi del vzroka, da ima ostala javnost za gmotne potrebe tega dela tako malo razumevanja. Posebno pa je graje vredno, da odklanjajo vsakršno podporo celo bogata industrijska podjetja in drugi pridobitni zavodi, ki predstavljajo večkrat z načinom svoje produkcije prava gnezdišča jetičnih bacilov. Brez OUZD, ki z zneskom okrog 70.000 Din letno podpira delo PTZ, bi si dosedanjih uspehov ne mogli misliti. Velik udarec je to delo doživelo zlasti z ukinitvijo inšpektorata za tuberkulozo v ministrstvu za narodno zdravje, ki mu je skoraj avtomatično sledila ukinitev referatov za tuberkulozo pri posameznih banskih upravah. Zakon o zavarovanju delavcev naj bi se spremenil v tem smislu, da bi bili tudi družinski člani zavarovani za primer tuberkuloze, sprememba zakona o neposrednih davkih pa naj bi prinesla poživitev akcije v industrijskih krajih. Zaman je bilo prizadevanje, da bi v državni proračun prišla postavka za borbo proti tuberkulozi. Te razmere so dovolj žalostne, če pomislimo, da je v vsej Srbiji, ki je znana po razširjenosti jetike, poslujeta samo dispanzerja v Beogradu in Nišu, beograjski občinski svet pa medtem ugotavlja, da je Beograd najbolj jetično mesto v Evropi. K delovni skupnosti v borbi proti jetiki nujno spada tudi javna zdravstvena služba in inšpekcija dela. Na koncu je predsednik izrekel iskreno zahvalo Slovenskemu zdravniškemu društvu, s katerim si zveza želi še mnogo plodnega sodelovanja, in pa časopisju, ki je šlo intencijam zveze zmerom širokogrudno na roko.

Omrežje Protituberkulozne zveze

Iz podrobnega poročila, ki ga je podal primarij dr. Debevec, povzemamo, da obsega celotno omrežje 55 krajevnih lig in 8 odsekov pri odborih društva RK. V 29 ligah, ki so stavile podatke na razpolago, je organiziranih nad 4.500 članov. Misel bolnišnice za zdravljenje tuberkuloznih se je odmaknila z dnevnega reda, ker odločujoči faktorji niso bili naklonjeni predlogu, naj bi blagopokojni Viteški kralj dobil spomenik v obliki humanitarnega zavoda. Vprašanje pa je še zmerom pereče. Zlasti v Ljubljani ali v bližnji okolici bi nam bilo treba manjšega zavetišča za neozdravljive bolnike. Banska uprava je v novi proračun stavila postavko 150.000 Din za subvencijo zvezi, iz svojih sredstev pa bo plačevala tudi 4 zaščitne sestre pri dispanzerjih. Mestna občina je tudi za prihodnje leto naklonila 50.000 Din za vzdrževanje dispanzerja, 50.000 Din pa je določila za ustanovitev gozdne šole. Lani so bili ustanovljeni novi dispanzerji v Kamniku, v Novem mestu in Cerkljah ob Krki, snujejo pa se še dispanzerji v Slovenjgradcu, Litiji, Cerknici in Tržiču. V načrtu je razširitev ljubljanskega dispanzerja, ki je potrebna zavoljo priključitve okoliških občin. Zveza je intervenirala pri upravi železničarskega humanitarnega fonda, naj bi bili železničarji tudi v bodoče v polni meri deležni bolniškega zavarovanja v primeru jetičnih obolenj. Pred kratkim je zveza podvzela posebno akcijo, da bi posamezne občine nakupile po sanatorijih primerno število postelj za bolne občane. Svojci zavarovancev OUZD naj bi imeli v bodoče pravico do treh mesecev zdravljenja v sanatorijih, ne pa samo do štirih tednov kakor doslej. Pripravlja se ustanovitev posebnega železničarskega in mladinskega odseka.

Bilanca podpor

O denarnem gospodarstvu zveze je poročal blagajnik Čelešnik. Iz njegovega poročila navajamo, da je imovina znašala ob začetku novega leta blizu 425.000 Din. Bolnikom in ustanovam je zveza lani nakazala okrog 85.000 Din podpor, dotacij in raznih daril pa je prejela okrog 90.000 Din. Akcija protituberkuloznega tedna je zbrala nad 38.000 Din. Med podporniki PTZ je na prvem mestu banska uprava, ki je naklonila 62.000 Din, sledita ji DZ in PZ po 10.000 Din. Najizdatnejših podpor so bile deležne lige v Murski Soboti (15.000 Din), Rogatcu (7.000 Din), Ptuju (6.000 Din), Kamniku (5.500 Din) in dispanzerji v Novem mestu (12.000 Din), Cerkljah ob Krki (10.000 Din), Trbovljah (6.500 Din) in na Jesenicah (4.000 Din). OUZD je razdal krajevnim ligam in dispanzerjem za okrog 70.000 Din podpor, med drugim 15.000 dispanzerju v Trbovljah in 12.000 Din ligi v Kranju.

Delo dispanzerjev

Šef-zdravnik dr. Neubauer z Golnika je ob celi vrsti nazornih zemljevidov in grafikonov s kritičnega vidika očrtal razvoj dispanzerjev pri nas. V preteklem letu je v Sloveniji delovalo 13 dispanzerjev, izmed katerih samo 2 vzdržuje država, ostalih 11 pa protituberkulozne lige. Lani so prirasli 4 novi, a vsi so dobro opremljeni, da lahko s pridom vršijo svoje poslanstvo na terenu. Omrežje dispanzerjev je s tem zavzelo že tolikšno slopnjo, da uživa njih zaščito že približna polovica prebivalcev dravske banovine, to se pravi, okrog 500.000 ljudi V preteklem letu so ti dispanzerji opravili ogromno delo. Okrog 20.000 bolnikov je bilo natančno preiskanih z rentgenološkimi in kliničnimi izvidi, deloma pa so bile izvršene tudi preiskave krvi in izmečka. Te preiskave so odkrile 697 novih primerov odprte, 1914 zaprte pljučne tuberkuloze in 580 drugih tuberkuloznih obolenj. Velike važnosti je dejstvo, da iščejo v dispanzerjih pomoči skoraj sami siromašni bolniki, ki bi se sicer ne imeli kam obrniti, in med njimi je polovica kmečkih ljudi. Delo dispanzerjev pa ni važno samo za pobijanje tuberkuloze, temveč tudi za zdravstveno kulturo sploh. Dispanzerski zdravniki paciente ne le preiskujejo, temveč siromašne izmed njih tudi lečijo z umetnimi pnevmotoraksi in z vsemi drugimi sredstvi, ki so moderni terapiji na razpolago. Pri tem pa se živo občuti pomanjkanje možnosti bolniškega in sanatorijskega zdravljenja za večino jetičnih in možnosti azilacije pretežko bolnih. Prvi koraki za izboljšanje so sicer že storjeni, a vse je za zdaj še v preskromnem obsegu. Na Golniku je stalno nekaj postelj na razpolago na račun banovine, nekaj s popusti in nekaj na stroške PTZ. Slovenija, ki ima najnižjo umrljivost za tuberkulozo v državi, se lahko danes po zaslugi zasebnih in domačih javnih žrtev ponaša z najbolj razširjenim omrežjem dispanzerjev, a treba je še zmerom z vso vnemo delovati za njih razmah.

Nove naloge novega odbora

Referat primarija dr. Neubauerja je bil nagrajen z živahnim odobravanjem, Ko je dr. Vidic iz Kamnika poročal o zaključku verifikacije, je bil na predlog dr. Tičarja izglasovan absolutorij blagajniku in celotnemu upravnemu odboru. Z navdušenim odobravanjem je bil na predlog dr. Vidica vnovič izvoljen za predsednika dr. Bohinjec, v ostali odbor pa še dr. Levičnik, dr. Debevec, Uratnik, Čelešnik, dr. Neubauer, dr. Fettich, podpredsednik apelacije dr. Mastnak, dr. Pirc, dr. Plesa, dr. Lunaček-Kristanova, dr. Zupanc iz Ljubljane, dr. Ivič iz Celja, dr. Tominšek iz Maribora in dr. Vidic iz Kamnika. V nadzorstvu so dr. Ravnihar, dr. Brabec in Kocijan, v razsodišču pa dr. Mayer, dr. Rus in dr. Brandicu iz Murske Sobote Poslovodja nadsvetnik Skalar je poročal še o samostojnih predlogih, na predlog dr. Fetticha pa je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da se obnovi inšpektorat za tuberkulozo pri ministrstvu za narodno zdravje, da morajo predvsem socialno-pravne institucije, država, banovine in občine stavljati v svoje proračune tudi postavke za protituberkulozno borbo, da se uvede invalidno in starostno zavarovanje, da se grade bolnišnice z oddelki za jetične (takšni oddelki so potrebni predvsem v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti in Ptuju), naj davčna zakonodaja ne ovira gradnje malih, cenenih, zdravih stanovanj, zlasti za delavce, naj se inspekcije dela izpopolnijo z namestitvijo zdravnika, ki bi imel nalogo, paziti na zdravstvene razmere v naših podjetjih, delavske mezde pa naj bodo take, da bodo omogočale dobro preživljanje delovnega človeka.

Dnevni red sta završili predavanji primarija dr. Minača o kostni tuberkulozi in primarija dr. Debevca o vprašanju, kateri protituberkulozni zavodi so nam še potrebni, nato pa je predsednik zaključil lepo uspelo zborovanje.

Kupujte domače blago!

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 21. marca.

Letos je naneslo, da smo danes praznovali cvetno nedeljo na prvi pomladni dan. Dnevi pred cvetno nedeljo so bili že čisto pomladni, a prav danes na cvetno nedeljo se je ozračje shladilo. Ves dan smo imeli precej dežja, med tem ko je na višjih gorah zapadel sneg. Veselje mladine z butarami je kislo vreme zelo kvarilo.

Razstava velikonočnih miz

V svojih prostorih v Gradišču je Zveza gospodinj že v soboto otvorila okusno aranžirano razstavo velikonočnih miz, ki je bila danes ves dan deležna živahnega obiska in ki bo odprta samo še do torka. Zveza je zadnja leta uvedla uvaževanja vredno navado, da pred vsakimi prazniki v letu opozori gospodinje, njihove pomočnice in njihov naraščaj, koliko kulture in lepote je mogoče pridejati serviranju v hiši, da vzbudi obed ali večerja razen materialnega užitka tudi nekaj estetskega, duševnega občutja. Tudi tokrat so naše gospe pogrnile čajno mizo, mizo za zajtrk, kosilo in večerjo, a razen meščanskih obedov so priredile tudi dvoje lepih aranžmanov z domačo kmečko in pa s srbsko pravoslavno mizo, zlasti med mlajšim občinstvom pa je mnogo občudovanja deležna otroška miza. Predvelikonočno razpoloženje obiskovalcev so gospodinje uporabile, da na simpatičen način propagira lepo domačih, v narodnem slogu ornamentiranih pisanic, ki si jih lahko za majhen denar naberete, da jih boste imeli za vzorce in da jih boste skušali tudi v svojem okolju uveljaviti namesto šablonskih pirkov, ki so po naših meščanskih hišah sicer v navadi. Obisk razstave toplo priporočamo.

Težave čevljarjev

Združenje čevljarjev za sodni okraj Ljubljana je imel v dvorani Delavske zbornice dopoldne svoj občni zbor. Vkljub slabemu vremenu se je zbralo precejšnje število članov, da se pogovorijo o stanovskih vprašanjih, saj zadevajo vprav naše čevljarje dan za dnem hujše nadloge.

Predsednik Jernej Perdan je slikal neugodni položaj čevljarjev in njihovih družin, ki morajo opetovano gladovati, ker je čevljarska obrt izpostavljena konkurenci inozemskih velepodjetij. Proti inozemskemu kapitalu, ki uničuje našega človeka, se bo združenje še v bodoče borilo, in če bodo složni, bo njihova borba tudi uspešna. Čevljarskim mojstrom škodujejo v veliki meri šušmarji, proti katerim mora oblast najstrožje postopati.

Tajniško poročilo navaja: V združenju je vpisanih 288 mojstrov, 145 pomočnikov in 64 vajencev; 36 mojstrov je odpovedalo obrt, 3 so pa umrli. Društvo je poslalo trgovinskemu ministru dopis, naj se v trgovinski zakonik uvede določba, da je prepovedano ustanavljanje industrije, če je obrt sama zmožna zadovoljiti potrebe konzumentov. Združenje se je dalje izreklo, naj bo zavarovanje obrtnikov za starost in onemoglost prostovoljno in da imajo obrtniki pravico, prodajati svoje izdelke neposredno. Blagajnik Kralj je podal računski zaključek in bilanco, na kar je bila na predlog reviz. Zupančiča sprejeta razrešnica. Bodoči proračun določa 20.000 Din dohodkov in prav toliko izdatkov.

Zastopnik zbornice TOI je pojasnil slab položaj našega obrtništva, kateremu škoduje največ tuja industrijalizacija, pa tudi visoke davčne in socialne dajatve. Govoril je o nadaljevalnem šolstvu, ki se ni prav nič spremenilo v 30 letih in bo treba tu reorganizacije, pri kateri naj pa v prvi vrsti sodelujejo naši mojstri. Zbornica bo organizirala posebne obrtniške tečaje in pošiljala obrtnike v inozemstvo, da bo naša obrt hodila z roko v roki z vseobčim napredkom. Obrtni referent mestne občine dr. Frelih je pojasnil, da deluje obrtna oblast po svojih najboljših močeh v prospeh obrtništva. Zanimiv je bil razgovor, v katerega so posegli predsednik, strokovni učitelj Štajman in Zupančič. V kratkem bodo morali mojstri plačevati vajencem plačo. Mojstri razumejo slabe gmotne razmere čevljarskih vajencev, ki se rekrutirajo iz najšibkejših plasti naroda, vendar niso krivi temu mojstri sami, temveč splošni gospodarski položaj. Zato ne bodo zmogli mojstri novih obremenitev, temveč bodo morali prenehati s sprejemom vajencev.

Pri slučajnostih je g. Ložar prečital resolucijo, ki zahteva, naj se obrtna zbornica razpusti, razpišejo nove volitve in izvedejo le-te v demokratičnem duhu. Obsojal je vmešavanje politike v obrtne zadeve in dejal, da je majhna udeležba volilcev v obrtno zbornico znak, da obrtniki protestirajo proti takemu početju z abstinenco. Od 15.000 volilnih upravičencev jih je volilo samo nekaj nad 2000. Na koncu je govoril g. Kristan, ki je grajal delovanje veletvornice Bata, proti kateri se bore obrtniki tudi pred sodiščem že tretje leto. To velepodjetje je v glavnem vzrok propasti čevljarske obrti. Tudi medsebojna konkurenca naj se omeji z enotnim cenikom, ki naj bi bil za vse obvezen. Šušmarstvo v kaznilnicah in drugih javnih ustanovah naj se ukine.

Pri volitvah je ostal odbor v glavnem nespremenjen. Predsednik je zaključil zborovanje s pozivom, naj člani delujejo složno za dosego stanovskih ciljev.

Zveza akademsko izobraženih žensk je zborovala

Dopoldne so se v klubski sobi kavarne »Uniona« zbrale članice Zveze akademsko izobraženih žensk, k občnemu zboru, ki mu je predsedovala profesorica Olga Škerlj-Grahorjeva.

Iz poročil predsednice in odbornic profesorice Ljube Kozinove in profesorice Marije Lebanove je razvidno, da je to društvo, ki je po svoji centrali v Beogradu povezano z Internacionalo akademsko izobraženih žensk, v preteklem poslovnem letu koncentriralo svoje delo v glavnem na pripravah za mednarodni kongres Internacionalnega ženskega saveza, ki se je pretekle jeseni vršil v Dubrovniku. Za ta kongres si je ljubljanska sekcija v zvezi z beograjsko nadela nalogo pokazati na dubrovniškem kongresu intelektualno delo jugoslovenskih žensk. S tem namenom je pomagala pri delu za razstavo knjig, ki naj bi prikazale delo in važnost intelektualnega sodelovanja žensk v našem življenju. Pri urejevanju razstave je poleg zastopnic drugih sekcij sodelovala kot strokovnjakinja tudi dr. Pivec-Steletova. Preko centralnega združenja je ljubljanska sekcija sodelovala na kongresu tudi s svojimi posebnimi publikacijami, med katerimi je omeniti predvsem Bibliografijo ženskih pisateljic v Jugoslaviji. Med zbiralkami tega materiala je sodelovala tudi članica ljubljanske sekcije Zlata Pirnatova, kateri je poleg beograjskih članic in Ljubljančanke dr. Melite Pivec-Steletove pripadla važna naloga pri redakciji te zbirke. Zelo izčrpno delo ge. Zlate Pirnatove »Bibliografija slovenskih pisateljic« je v društvu še vedno na razpolago za ceno 24 Din.

V bodoči poslovni dobi bo deloval še isti odbor, ki je bil v smislu pravil izvoljen pred dvema letoma za triletno poslovno dobo.

Občni zbor zdravniške zbornice

Dopoldne se je vršila ob precejšnji udeležbi v Ljubljani v dvorani Metropola redna skupščina Zdravniške zbornice za dravsko banovino Zbor je vodil predsednik primarij dr. Meršol. Z zborovanja sta bili poslani vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu-namestniku Pavlu.

Pred prehodom na dnevni red so se zborovalci spomnili v preteklem letu umrlih tovarišev doktorjev Joža Fona Vinka Draseha, Gustava Lautnerja, Ljudevita Jenka, Simona Zaletela, Ljudevita Černeja, Frana Marolta in Vinka Železnikarja. Njihov spomin so počastili stoje z enominutnim molkom

Sledilo je poročilo predsednika, ki je poudaril med drugim da je bilo razmerje med Zdravniško zbornico in bansko upravo v Ljubljani zelo dobro. Banska uprava je razpisala vrsto novih mest tako banovinskih kakor tudi bolniških zdravnikov in s tem v precejšnji meri pripomogla k olajšavi brezposelnosti med zdravniki. Stiki z Zvezo zdravniških zbornic so bili precej živahni, posebno še radi raznih novih zakonov in pravilnikov, ki se pripravljajo.

Tajnik dr. Ahčin je podal pregledno sliko odborovega dela v preteklem letu. Število članov zbornice je znašalo na dan občnega zbora 594, kar pomeni 29 več kakor lani. Delo v preteklem letu je bilo obširnejše kakor v prejšnjih letih, ker je bilo poleg tekočih zadev potrebno reševati tudi razne izredne zadeve, ki prihajajo na dan radi čedalje večjega števila zdravnikov in čedalje močnejšega padanja dohodkov, posebno iz privatne prakse, tako da je že zelo redek zdravnik ki mu dohodki privatne prakse morejo preskrbeti možnost dostojnega stanu primernega življenja. Skoraj vsi zdravniki so zdaj navezani na dohodke od javnih služb, katerih pa je vse premalo. Nekaj, a žal le malo pomoči bo prineslo izvajanje pravilnika o honorarnih službah, ker se je izkazalo, da so zdravniki, ki imajo več honorarjev, kakor jih dovoljuje pravilnik, zelo redki, in še pri teh so honorarji po večini malenkostni.

Tudi vprašanje boljšega honorarja in napredovanja banovinskih zdravnikov, ki so doslej mogla napredovati samo do VI. skupine, je uspelo, čeprav ne popolnoma, pa vsaj deloma rešiti za kar gre zasluga predvsem banski upravi, v precejšnji meri pa tudi ban. svetniku g. dr. Breclju ki se je za to vprašanje tako resno zavzel in ga obrazložil v zasedanju banovinskega sveta.

V svojem poročilu je dr. Ahčin obširno razpravljal o zdravstvenem zavarovanju prebivalstva ter izrazil predvsem nezadovoljstvo nad raznimi malimi bolniškimi blagajnami ki imajo različne pravilnike in ne morejo nuditi zavarovanemu članstvu večjih ugodnosti, ker nimajo na razpolago dovoljnih sredstev, na drugi strani pa tudi ne ustrezajo smotru zdravstvenega zavarovanja, tako da ne zadovoljujejo niti članstva niti zdravnikov. Potrebno bi bilo naše zdravstveno zavarovanje poenotiti kar bi prej ali slej absorbiralo vse zdaj obstoječe številne manjše bolniške blagajne in fonde. Efekt bi bil, da bi tako združene manjše bolniške blagajne mogle nuditi mnogo več ugodnosti svojemu članstvu ker bi razpolagale z mnogo večjimi sredstvi.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik **dr Drobnič.** Višek v znesku okrog 8000 dinarjev se bo razdelil med fond za onemogle zdravnike in pokojninski zaklad za zdravniške vdove in sirote. Nadzorni odbor, katerega mnenje je izrekel primarij **dr. Kunst**, je našel vse delovanje upravnega odbora v najlepšem redu. O delu disciplinskega sodišča je bilo prebrano kratko poročilo predsednika **dr. Debevca.** Po daljši debati so bili sprejeti stanovski red za zdravnike kakor tudi razni poslovniki.

Med samostojnimi predlogi je zbudil veliko zanimanja predlog primarija **dr. Flajsa** iz Celja, da naj se izvoli pripravljalni odbor za zgradbo Zdravniškega doma v Ljubljani. V Beogradu je bila otvoritev Zdravniškega doma pred 4 leti, v Zagrebu pred 1 mesecem čas je že, da ga ustanovimo tudi v Ljubljani V debati so sodelovali mnogi zdravniki, ki so vsi pozdravljali to že na več občnih zborih sproženo, a žal doslej neuresničeno idejo. Seveda bo mnogo zapek a s složnimi močmi in dobro voljo se bo vendar to dalo doseči v doglednem času. V pripravljalni odbor so bili v ta namen izvoljeni: dr. Meršol, dr. Drobnič, dr. Kunst (vsi iz Ljubljane), dr. Hočevar (Celje) in dr. Weixl (Maribor).

Pri slučajnostih je v imenu ocenjevalnega odbora dr. Meršol izročil tovarišču dr. phil., med., techn. **Ladislavu Klinceu,** docentu medicinske fakultete **nagrado docenta dr. Matka** v znesku 1000 dinarjev za znanstveno medicinsko razpravo **»Nova klinična metoda določitve celokupnega acetona v urinu«** in mu v imenu zbornice in docenta dr. Matka izrekel čestitke. Istočasno pa je tudi objavil razpis IV. **nagrade docenta dr. Matka** za znanstveno medicinsko razpravo v znesku 1000 Din za leto 1937/38, pod istimi pogoji kakor lani. Nagrada je namenjena predvsem mlajšim zdravnikom.

Objave

Pravljično uro za naše malčke s pestrim sporedom priredi TKD Atena. V sredo ob 16 vsi v Delavsko zbornico. Za stroške z dvorano bodo prispevali odrasli 5, otroci pa 3 Din.

Na nocojšnji produkciji ljubljanskega državnega konservatorija nastopijo iz solopevskega oddelka Kavčič Franc, Pavlovčič Stefanija in Polajnar Ljudmila. Iz klavirskega oddelka nastopita Osana Jože in Ogrin Ksenija, iz violinskega oddelka Stanič Jelka, Prevoršek Uroš in Sever Marko. Instrumentalni oddelek je zastopan s čelistom Karlovičem in flavtist Prettner Karel. Sklepno točko bo imel zbor zborovske šole pod vodstvom kapelnika dr. Švare. Spored stane 3 Din in bo veljal za vstopnico. Dobi se v knjigarni Glasbene Matice.

Maroltovo predavanje o delu za našo folkloro bo v torek ob 20. v mali filharmonični dvorani. Na poučno predavanje vabljeni vsi interesenti, predvsem mladina, ki se peča z glasbo Vstopnina bo 3 Din.

Velikonočni oratorij »Trpljenje Jezusa Kristusa«, ki ga je napisal Boris Papandopulo na osnovi ljudskega cerkvenega petja, se ne more prištevati k delom, ki so nekako folklornega značaja, čeprav je v njem mnogo narodnega blaga. Vendar je to delo velike umetniške vrednosti, močne koncepcije in brez dvoma eno najjačjih del tovrstne literature pri nas. Zbor splitskega društva »Zvonimira« ga je izvajal lani z največjim uspehom v Dalmaciji letos pa ga izvede v Ljubljani in sicer v sredo 24. t. m. ob 20. v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice v prodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Pedagoško društvo v Ljubljani priredi danes ob 18. v mineraloški predavalnici univerze javno predavanje ravnatelja gluhonemnice g. Grma Franca o osnovi »Percepcija in notranje grajenje govora (psihofiziologija govora) — nemolec. Po predavanju bo strokovni učitelj g. Puher Karl pokazal na gojencih, kako se poučujejo gluhonemci v glasovnem govoru.

Sokolsko društvo Moste priredi jutri v torek v kinu v Mostah predavanje »Španija —Barcelona—Balearje« s slikami. Predaval bo od ZKD g. Pirnat Viktor.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovalo bo oblačno vreme po vsej državi, ponekod dež. Severozapadni veter. Na skrajnem zapadu je pričakovati nekoliko vedrejše vreme. Temperature bodo še nadalje padle.

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ŠT. 23

Velika izbira
velikonočnih daril, po globoko znižanih cenah pri znani tvrdki
F. M. SCHMITT
LJUBLJANA, Lingarjeva ul. 4. Pred Škofijo 2.
130-6

Sportna nedelja

Ljubljana zopet na VII. mestu

Zaslužena zmaga Ljubljane — Senzacionalna neodločena igra rezerve Jugoslavije proti BSK — Concordia se popravlja — Točke sta pobrala še Gradjanski in Hajduk

Tretje kolo spomladanskega dela državnega prvenstva je bilo polno prav presenetljivih rezultatov. Pustimo našo Ljubljano za kasneje, pa poglejmo malo v Zagreb. Prva senzacija je vsekakor visoka zmaga Concordie nad Baskom. Že neodločeni rezultat proti državnemu prvaku BSK, še bolj pa včerajšnja visoka zmaga zagrebškega belo-zelenega moštva nad Baskom dokazuje, da se forma te enajstorice dviga v nepredvideni meri. Zdi se, da se bo Concordia, ako bo nadaljevala v sedanji smeri, mogoče vendarle še rešila izpada iz lige. To naj dobro pomislijo tudi ljubljanski igrači, ki so sicer včeraj zmagali, vendarle pa še niso iz cone nevarnosti.

Gradjanski postaja vedno bolj siguren favorit za državno prvenstvo. Pri tem mu pomaga predvsem dosedanji državni prvak BSK. Zmaga Gradjanskega nad Haškom se je sicer pričakovala, vendar je presenetila njena izdatnost.

Največjo senzacijo nam je zopet priredila rezerva Jugoslavije. Igrala je neodločeno proti BSK. Prvo moštvo Jugoslavije, ki je, kakor znano, na turneji na Irskem in v Francija, kjer je bilo v soboto v Roubaisu z 1:5 premagano, je po zadnji zmagi svoje rezerve nad sarajevsko Slavijo celo hotelo prekiniti turnejo, da bi samo zopet poseglo v potek dogodkov, ker so se mu zopet vzbudile nade za dosego prvenstva. Prekinitev turneje ni uspela. Mogoče pa je tako bolje, saj se je rezerva držala nadvse sijajno in se pokazala za popoln nadomestek prvega moštva. Državnemu prvaku je odvzela eno točko, kar pomeni zelo mnogo. BSK je očividno v slabi formi, kar moramo v veliki meri pripisati obilnim gostovanjem te enajstorice, čije igralci niso prišli do tega, da bi se pošteno odpočili in mogli z vsemi silami braniti naslov državnega prvaka.

Hajdukova zmaga proti sarajevski Slaviji v Splitu ni iznenadila, vendar je treba reči, da so se Sarajevčani dobro držali in da poraz 1:3 v Splitu ni ravno sramota.

Prvenstvena tablica se od prvega do šestega mesta ni izpremenila. Vodi še vedno Gradjanski, kateremu sledijo Hajduk, Jugoslavija, BSK, sarajevska Slavija in Bask. Do izpremembe je prišlo samo na koncu tabele. Največ je pridobila Ljubljana, ki je z devetega skočila na sedmo mesto, Hašk je padel na osmo mesto, osiješka Slavija pa na predzadnje. Na koncu je sicer še vedno Concordia, ki pa je postala zelo nevarna.

Zaradi velikonočnih praznikov bo v državnem prvenstvu odmor do 4. aprila. Do tedaj pa bo tablica naslednja:

Gradjanski	12	9	2	1	36:10	20
Hajduk	12	8	0	4	29:13	16
Jugoslavija	12	7	1	4	28:15	15
BSK	12	4	5	3	23:14	13
Slavija (S)	12	5	2	5	24:22	12
Bask	12	5	2	5	21:25	12
Ljubljana	12	3	3	6	12:20	9
Hašk	12	3	3	6	15:31	9
Slavija (O)	12	3	2	7	14:30	8
Concordia	12	2	2	8	15:37	6

Ljubljana : Slavija O 2:0 (2:0)

Ljubljana: Logar; Jug, Jerman; Pišek, Sočan, Boncelj; Grošelj, Slapar, Lah, Pupo, Pepček.

Slavija: Klika; Dubac, Flam; Adamovič, Kolar, Dejanović; Mesaroš, Nacič, Šmeliček, Fronek, Gergec.

Za čudo, osiješka Slavija ne potegne. Res je bilo tudi slabo vreme nekoliko krivo, vendar malo več kot pičlih 1500 ljudi bi lahko prišlo na ligaško tekmo. Kdor si je obetal lepo igro in trdo borbo, je prišel na svoj račun. Ni se igralo vseh devetdeset minut v velikem stilu, pač pa je bilo med igro nekaj odlomkov, ki bi se bili prav dobro podali tudi v okvir močnejše prireditve.

Kajti dober del igre je bila prava borba. Kar je Ljubljana pokazala prve pol ure, je bil prvovrsten nogomet; v polju lepo izveden, pred golom koristno in pametno zaključen. Potem so prišli gostje za pol ure na površje; imeli so v oblasti igro zadnjo tretjino prvega polčasa in prvo tretjino v drugem delu. Predvedli so na oko lepo kombinacijsko igro, pokazali so, da so v splošnem bolj uglajeno moštvo, posdini deli so se strumno povezali, pa je igra valovila iz polja v polje, napade so vedno na metre natančno skonstruirali, toda le do nasprotnikove obrambe, kakor je skoro vedno običaj takih moštev, ki forsirajo tehnično igro. Pred golom so poznali le malo odločnosti. Zadnja faza je potem postala že bolj monotona. Gostje so se vidoma vdali v svojo usodo, pregrupacija domačega moštva, ki so jo izvršili nač v poslednjem trenotku, je naše postavila zopet na noge; napad je sicer močno upadel, čim je šel Puno nazaj, vendar je ozadje toliko pridobilo, da ni bilo gostom več mogoče, kaj spreminjati glede rezultata.

Rezultat je v glavnem

stvarna slika poteka igre.

Za dva gola so bili domači odločno boljši, ne toliko boljši v tehničnem pomenu besede, kolikor prodornejši in smelejši v svojih napadalnih akcijah. Dokler niso Sočana zapustili moči, in to je trajalo samo približno pol ure, in dokler je prevdarno in koristno zalagal napad z uporabnimi žogami, so naši napadalci neprenehoma napadali in mnogo streljali. Dve akciji sta sijajno uspeli, nebroj jih je ostalo neizkoriščenih. Niti v tem času niti pozneje, ko so v polju prevladovali, niso Osiječani pokazali tolike prodornosti in energije pred golom. Zato so kljub svoji sicer dobri in lepi igri zasluženo pustili obe točki v Ljubljani. Z našimi res nimajo sreče, to prehaja počasi že v trdno tradicijo. Niti ene točke jim niso odvzeli.

Ljubljana je nastopila z zelo

tvegano postavo.

V zadnjih igrah se je očitno videlo, da v moštvu marsikaj ni v redu. Obe poslednji tekmi je odigralo takorekoč brez kril. Pravega vodje napada tudi ni bilo. Poleg vsega mora Stanko prestajati tritedensko karenco. Zato so bile spremembe v moštvu neizbežne. Sočan je sicer star centerhalf, toda nastopil je gotovo brez prave priprave in se je obnesel samo do ene tretjine. To je brez dvoma odločno premalo. Pupo je gotovo neskončno ojačal napad, to je bilo videti potem, ko se je umaknil na sedanje svoje mesto. Ali potreben je bil v napadu vsaj do 2:0, na katerem je bistveno sodeloval. Dva novinca sta se pojavila v moštvu. Jermanu je bila to prva ligaška tekma, pravtako Grošlju. Grošelj je igral z vidno tremo, tri lepe pozicije je imel in vse so minile brez haska. Sicer je parkrat lepo podal na sredo, potegniti pa ali ne zna ali pa si ni upal. Tem uspešnejši je bil Jerman, enostavno ker je tak moral biti. Kaj bi bilo sicer v obrambi. Logar je imel po začetnem statiranju mnogo posla in je držal vse v stilu odličnega vratarja. Jug je bil odločen v startu in je dal prav dobro partijo. Srednja linija je bila najšibkejši del moštva. Oba stranska krilca sta bila pod povprečjem, Pišek je za težak teren prelahek, Boncelj pa ima svojo starodavno napako, da pušča krilu vse preveč svobode gibanja. Sočan je dal, dokler je mogel, prav dobro in koristno igro, ko pa je odnehal se je Slavija na široko razgibala po terenu. Preokret je nastal, ko se je pojavil Pupo v srednjem krilcu; toda nastal je obenem preokret v napadu. Pepček je v zvezi bil neprimerno agilnejši kot na krilu, toda one odločne poteze naprej napad ni imel več. Najboljši napadalec je bil Slapar, izredno priden, zvrhano požrtvovalen, ali brez prave okolice, da bi bila utegnila vnovčiti njegov trud.. Lah je spočetka sodeloval, tudi je izvršil, kar mu je bilo poverjeno, borec v polju pa ni bil. Splošna slika moštva: velika požrtvovalnost vseh, borbenost po sposobnostih in močeh, toda velika neuglajenost. Vrhi: Logar, Pupo, Slapar in deloma Pepček, drugi sicer pridni, ali podpovprečni, veliki večini pa manjka kondicija.

Osiješka Slavija nam je bila

mil gost.

Lepo je igrala in nekoristno. V igri, ki je bila sicer skoro vzorno fair, dasi zelo borbena, so bili v polju enakopraven protivnik, celo tretjino igre so na terenu celo močno prevladovali. Našemu moštvu so gostje dali priliko, da pokaže vse, kar ume in česar ne ume, ko pa je bila bitka proti koncu že davno odločena, sta se obe moštvi kot po nekem sporazumu znašli v prijateljskem poigravanju, v katerem je prišlo do veljave tehnično znanje enih in drugih.

Tudi Osiječani so se borili s težkočami v postavi. Vratar je prvič branil v ligini bitki in ni slabo opravil svojega posla. Tisto Lahovo bombo, ki ga je kar zavrtela, je solidno obdržal! Od branilcev je bil Dubac odločnejši in zanesljivejši, oba skupaj pa sta postavila zadovoljivo obrambno barijero. V halfih je bil Dejanović s predefenzivno igro najšibkejši, bil pa je Kolar dober kot srednji krilec, a dober drug mu je bil Adamović. Lepo je prihajala do izraza povezanost srednjega krilca in Adamoviča s Šmeličkom in levo stranjo napada. V napadu kot da je Slavija na eno stran hroma. Mesaroš kljub Boncljevem stalnem zanemarjenju ni spravil skupaj več kot par pobegov, ali zato so igrali od Šmelička na levo, kakor je v polju treba igrati. Vse do pred golom. Tam pa je bil Šmeliček kot najboljši in nainevarnejši napadalec stalno dobro pokrit. Fronek je prejemal od svojega krila lepe predložke, a ni znal, kaj naj bi z njimi počel. V polju pa sta imela Pišek in Jug svoje križe in težave z levim delom Slavijinega napada, ko se je spustil v kratkopasne kombinacije. Zelo simpatično je osiješko moštvo, lepo igra, je precej uglajeno in, razven desne strani napada, skoro homogeno, dobro pokriva in kombinira skoro neprekosljivo — toda: škoda, da se bo moralo to moštvo po vsej priliki še trdno boriti za obstanek v ligi.

NEKAJ MOMENTOV IZ POTEKA

Prve faze borbe pripadajo skoro brez izjeme Ljubljani. Zrelejše šanse se pojavljajo za Lj. tam v 6. in 7. min. Pri prvi drži, skoro neverjetno, osiješki vratar težko Lahovo žogo, v drugi pa gre Slaparjeva žoga v prečko. Prvič stopi Logar v akcijo v 8. min. in to je obenem prva poteza gostov v nasprotnikovo polovico. Uspeh prinese 22. minuta. Slapar v odločnem startu odnese žogo, podaljša preko obrambe in Lah si prinese tik pred golmana, ki je tokrat brez moči,

1:0 za Lj.

Kmalu nato Pupova individualna akcija: predriblja se skozi vse zapreke in lepo plasira, pa je že

rezultat 2:0.

Še nekaj časa je Lj. v napadu, okoli 30. min. pa preide S. v ofenzivo, ki ne obeta nič prida za naše moštvo. Logar ima ponovno priliko, da se izkaže.

Deloma ostane po odmoru slika nespremenjena. Četrt ure S. stalno napada, potem sledi že omenjena pregrupacija v moštvu Lj., ki usmeri potek dogodkov v drug pravec. Igra postane mestoma celo nezanimiva, šele pred konec se zopet nekoliko razmahne.

Sodil je g. Rakič iz Sarajeva, dobro in objektivno.

Ljubljana jun. : Slovan jun. 1:0 (0:0)

V zelo lepi in napeti borbi so belo-zeleni odnesli obe točki z upravičeno prisojeno enajstko.

Gradjanski : Hašk 4:0 (1:0)

Zagreb, 21. marca.

Spomladanska tekma med Gradjanskim in Haškom se je končala z istim rezultatom kot jesenska, namreč z zmago Gradjanskega 4:0. Zmaga je bila zaslužena, ker je bil Gradjanski boljše in odločnejše moštvo. Pri Hašku je popolnoma zatajil napad. Tudi obramba je bila slaba.

V vodstvo pride Gradjanski v 32. min. Lešnik strelja na gol. Vratar Haška Žmara odbije žogo, toda Antolkovič je na mestu in potrese mrežo.

V drugem polčasu je Hašk začetkoma nekoliko v premoči, toda kljub temu doseže Antolkovič drugi gol za »purgerje«. V 33. min. je Lešnik lepo predribljal obrambo. Slivak pade. Lešnik nadaljuje svoj prodor in zviša na 3:0. V 43. min. strelja Brozovič na gol. Žoga se odbije, ujame jo Pleša in postavi na 4:0.

Pred 3000 gledalci je sodil Italijan Zvorzoni, ki je mnogo zaostajal za svojimi italijanskimi tovariši, ki so že sodili v Zagrebu.

Concordia : Bask 5:1 (0:1)

Ker se ni dosegel sporazum z Gradjanskim, se je ta tekma vršila že dopoldne. Concordia je pokazala zelo dobro in koristno igro, zlasti v drugem polčasu. Bask je zadovoljil samo v prvem polčasu.

Vodstvo za Baska je dosegel v 43. min. Šarič, ki je dobil žogo od Tomaševiča. V drugem polčasu je Lolič v 7. min. prešel branilca Baska dr. Ivkoviča ter dal žogo Martinoviču, ki je izenačil. V 13. min. je Vidmar streljal proti golu Baska. Čenadič je zgrešil žogo in Martinović je postavil na 2:1 za C. V 17. min. poviša isti igralec na 3:1. Nato je zopet uspešen Lolič, a v 35. min. je Ajbel postavil končni rezultat. Bask je v drugem polčasu dosegel še en gol, ki ga pa sodnik Kalman iz Sarajeva, ki je bil zelo nesiguren, ni priznal.

BSK : Jugoslavija 2:2 (0:1)

Beograd, 21. marca.

Današnji tekmi med BSK in rezervo Jugoslavije je prisostvovalo nad 5.000 oseb, ki so z velikim zanimanjem gledali, kako je mlada rezerva »rdečih« odvzela državnemu prvaku eno točko.

BSK je igral zelo slabo. Zlasti je zatajil njegov napad. Tudi obramba ni bila na mestu razen Lehnerja in Mitrovića. Fizično slabejši »rezervisti« Jugoslavije so igrali z velikim elanom. V 7. min. drugega polčasa je Stevović težje blesiral Milošević, tako da je Jugoslavija do konca igrala samo z desetimi možmi. Ako ne bi bilo tega, je malo verjetno, da bi BSK odnesel eno točko.

V 17. min. je Lazarević dosegel vodstvo za Jugoslavijo. Šurdonja je kmalu nato zastreljal enajstmetrovko.

V drugem polčasu je Jugoslavija ostro napadala ter je v 5 min. Mirosavljević dosegel drugi gol. Ko je Milošević zapustil igrišče, je BSK prešel v premoč in je Radovanović znižal na 2 : 1. V 41. min. je izenačil Stevović.

V drugi polovici je bil slab zlasti Stevović. Pred koncem igre je bil zaradi foula izključen Lehner.

Sodil je g. Sonenberg iz Subotice z mnogimi pogreškami.

Hajduk : Slavija S 3:1 (1:1)

Split, 21. marca.

Pred 3000 gledalci bi danes skoraj prišlo do presenečenja, ker je sarajevska Slavija nudila Splitčanom močan odpor. Prvi gol je Hajduk dosegel v 11. min. po Alujeviću. Sarajevska Slavija se je odlikovala z močnim odporom in ostrim startom. Od 20. min. naprej je bilo Sarajevo v premoči in v 25. min. je levo krilo izenačilo.

V drugi polovici je Matošić povišal na 2 : 1, Lemešić pa na 3 : 1.

Sodil je dobro g. Mita Popović.

Podsavezno prvenstvo v Celju in Mariboru

Prva zmaga Atletikov — V Mariboru sta pobrala točke Rapid in Železničar

Ljubljanska skupina podsaveznega prvenstva je včeraj počivala, pač pa so bile v mariborski skupini tri tekme od katerih je igra v Celju prinesla s porazom Čakovčanov od strani Atletikov majhno senzacijo. Je to prva zmaga Atletikov v letošnjem prvenstvu, torej prvi dve točki.

V Mariboru je Rapid presenetil z zmago nad Celjem, v drugi tekmi pa si je Železničar zagotovil sodelovanje v ožjem prvenstvenem tekmovanju LNP. V naslednjem poročila:

Atletiki : ČSK 3 : 2 (0 : 2)

Celje, 21 marca.

Na igrišču pri Skalni kleti so se danes pred 300 gledalci srečali celjski Atletiki in ČSK. Atletiki so v prvi polovici nudili tehnično in kombinatorno slabo igro. Dodajali so netočno, napadu pa sta manjkala povezanost in odločnost. Šele v drugem polčasu so se Celjani znašli in s tremi zgoditki dosegli zmago proti gostom, ki so vodili že z dvema goloma.

Čakovčani so pokazali dobro tehnično in odločno igro ter so se v prvem polčasu krepko uveljavili. V drugem polčasu pa ni znal napad zabiti niti ene žoge v mrežo nasprotnika.

Igra je bila prvih 20 minut odprta in večinoma visoka. Potekala je v nabijanju žoge brez posebnih kombinacij. V 21. min. uspe Gavezu prvič potresti mrežo Atletikov. Gostje prejdejo v lahko premoč in v 26. min. zviša Breslauer na 2:0. Igra postaja živahnejša, v 30. min. mora eden od gostov zaradi hude poškodbe na nogi zapustiti igrišče in Čakovčani igrajo do konca samo z desetimi možmi. Proti koncu prvega polčasa imajo Atletiki dve zreli šansi, ki ju ne znajo izrabiti.

Po odmoru se slika zelo spremeni. Gostje igrajo sicer še dalje s prejšnjo vstrajnostjo, vendar pa se domačini zmrdejo in začnejo igrati bolj smiselno in z elanom. V 11. min. diktira sodnik enajstmetrovko proti gostom in Schuh II zniža na 2:1. Celjani začnejo pritiskati in v 24. min. izenači po bitri akciji Krempuš z ostrim strelom. V 33. min. pošlje Schuh I. po dobrih potezah napada žogo v mrežo gostov in postavi končni rezultat.

Sodil je g. Reinprecht točno in objektivno.

Rapid : Celje 3 : 1 (1 : 1)

Maribor, 21 marca.

V mariborskem I. razredu sta se danes odigrali dve tekmi v Mariboru. Zanimanje za današnji srečanji je bilo izredno veliko, pa je igrišče po dolgem času zopet nudilo impozantno sliko. Današnji spored se je pričel že ob 13. uri, ko je rezerva Železničarja porazila rezervo Maribora s 4:2 (3:1).

Nato sta nastopila Rapid in Celje. Rapid je danes zaigral mnogo bolše, kakor v vseh letošnjih prvenstvenih tekmah, kar je predvsem zasluga dobro razpoložene napadalne vrste. Sicer je bila doslej pri Rapidu tradicija, da po lepi igri lepo umre, toda danes so se Rapidovci zavedali svoje naloge ter zaigrali z elanom in požrtvovalnostjo. Zelo dobra je bila krilska vrsta. Obramba je bila razen nesigurnega vratarja glavna opora moštva.

Celjani so si prizadevali prav do konca, da bi rezultat spremenili. Toda hotenje ni bilo vedno v razmerju z znanjem. Imeli so prav dobre moči v ožji obrambi, ki je bila zelo zaposlena. Krilska vrsta je premalo podpirala svoj napad, ki pa je kljub temu uprizarjal lepe akcije. Te pa niso bile dovolj precizno izvedene ter jih je nasprotna obramba z lahkoto odbijala.

Tekma je bila v stilu prvenstvenih iger ostra in dokaj nezanimiva. Prepletena je bila z raznimi sabotažnimi akcijami, tako da je imel sodnik precej težko stališče. Vendar se je tekma končala brez incidentov.

Rapidovci so bili v prvem polčasu v očitni premoči, dočim je bila tekma v drugem polčasu precej izenačena. Gole so zabili v 30. min. Prinčič iz kornerja, nakar je Presinger II. v 45. min. izenačil. V 8. min. drugega polčasa je bil Marić uspešen, v 21. min. pa je Raker postavil končni rezultat.

Sodil je g. Kopič. V presoji foulov je bil nekoliko nesiguren, sicer pa je dobro opravil svoj posel.

Železničar : Maribor 3 : 0 (0 : 0)

Moštvo Železničarja je danes napravilo svojim pristašem veliko veselje, kajti v primeru poraza je obstojala možnost, da Železničar izpade iz ožjega tekmovanja za prvenstvo LNP. Zavedajoč se važnosti so fantje temu primerno tudi zaigrali. Predvsem so bili napadalci v odlični formi ter so v težki borbi z nasprotnikovo obrambo zabili 3 gole iz težkih pozicij. Omeniti bi bilo predvsem Pavlina, ki je s svojo individualno igro močno vplival na rezultat. Krilci so bili ofenzivno in defenzivno na mestu, le v dodajanju bi bilo v bodoče želeti več točnosti. Oceno »prav dobro« pa zasluži ožja obramba, ki je z energičnimi intervencijami preprečila vsako nakano nasprotnika.

Maribor je bil v prvem polčasu popolnoma enakovreden nasprotnik, toda v drugem polčasu je pričela popuščati ožja obramba. Zdi se da enajstorica nima dovolj kondicijskega treninga. Tudi napad danes ni zaigral tako, kakor na prejšnjih tekmah. Glavna napaka je bila, da se je preveč forsiral notranji trio ter se zanemarjali sicer dobri krili. Tudi v krilski vrsti ni bilo vse v redu in tako se je zgodilo, da je Maribor po več letih zopet moral enkrat kloniti nasprotniku Železničarju.

Igra sama je bila od začetka do konca zanimiva in napeta ter je nudila nekaj lepih napadalnih akcij. Gole so zabili v 9. min. Habig, v 16. min. Pavlin in 27. min. Turk. V 15. min drugega polčasa je bil izključen Golinar od Železničarja, v 44. min. pa Tičar od Maribora.

Sodil je prav dobro g. Mlinarić iz Zagreba.

Ostale nogometne tekme

Ljubljanski II. razred: Mars : Mladika 2:0, Grafika : Slavija 5:1, Korotan : Moste 3:7, Jadran : Svoboda se zaradi preplavljenega terena ni igrala.

DOMŽALE: Mengeš : Domžale 5:4 (1:1)

MUR. SOBOTA: Mura : Slavija (Varaždin) 5:0.

DUNAJ: Avstrija : Italija 2:1 (1:0). Tekma je bila v 30. minuti drugega polčasa prekinjena. Že v prvi polovici je prišlo do velikih spopadov in do pretepov. V funkcijo so morali celo stopiti funkcionarji Rdečega križa, ker je bilo več igralcev ranjenih. V 30. minuti je švedski sodnik Ohlson zapustil igrišče, nakar so mu sledili igralci. Ali bo tekma verificirana z dosečenim rezultatom, ali pa se bo ponovila, o tem bo odločal komite za mednarodni pokal. Kljub dežju je prisostvovalo tekmi 58.000 gledalcev.

VIGEVANO: Italija B : Avstrija B 3:2 (3:0).

STUTTGART: Nemčija : Francija 4:0 (2:0).

PRAGA: Prvenstvo. Sparta : Židenice 6:2, Slavija : Rusy 2:1, Plzen : Viktorija Žižkov 1:1, Kladno : Nachod 7:3, Prostejov : Moravska Slavija 3:2.

BUDIMPEŠTA: Prvenstvo: Ferencváros : Kispest 10:0, Hungária : Nemzeti 3:0, Ujpest : III. okraj 15:0, Phöbus : Elektromos 2:1, Bocskai : Szeged 2:1.

50 km na Pokljuki

Pokljuka, 21. marca.

Na Pokljuki se je danes vršil v izvedbi SmK Ljubljane vztrajnostni tek na 50 km. Nastopilo je skupno 17 tekmovalcev, med njimi posebej več vojakov I. in II. planinskega polka. Ponoči pred tekmo je deževalo, zjutraj je pa temperatura padla in je začelo snežiti. Izmed tekmovalcev so dobili startne številke Knap 2, Smolej 14, Mrak 15, Klančnik Lojze 7, itd. Start je bil točno ob 7.30. Že takoj prvo telefonsko poročilo z Mrzlega Studenca je dalo slutiti, da se bo odločilna borba vršila med Knapom in Smolejem.

Po 17 km je bil vrstni red Knap, Smolej, Klančnik, Mrak, ki je ostal vse do konca. Proga sama je vodila od doma na Mrzli studenec, Kranjsko dolino, Javorniško planino pod Lipanjco, Rudno polje in od tod nazaj do doma ter čez Mesnovec proti Podjelom in nazaj na cilj proti domu, tretji del proge pa je vodil proti Grajski planini in Rečiški planini čez Mrzli studenec proti domu.

Pri km 30 je bil vrstni red isti kakor pri km 17, le da se je talentirani Močnik znatno potisnil v ospredje.

Rezultati so bili: 1. Knap (Ilirija) 3:25:45, 2. Smolej (Bratstvo) 3:27:13, 3. Klančnik Alojz (Dovje-Mojstrana) 3:44:20, 4. Mrak (Ilirija) 3:45:58, 5. Močnik Cvetko (Ljubljana) 3:54:35, 6. Jakopič Avgust (Ljubljana) 4:02:11, 7. Rabič (Dovje-Mojstrana) 4:10:47.

Pri vojakih so se plasirali: 1. podnarednik Igić (I. pl. p.) 4:15:26, 2. Rabič Alojz (podnarednik II. pl. p.) 4:24:32, 3. Miklavčič (narednik I. pl. p.) 4:26:10.

Podrobnejše poročilo sledi.

Alpinsko prvenstvo GZSP

Jesenice, 21. marca.

Danes se je na Vršiču vršil drugi del prvenstva GZSP v alpski kombinaciji, namreč slalom. Progo, ki je šla izpod vrha Mojstrovke in je bila dolga približno 900 m z višinsko razliko 250 m, je zelo dobro trasiral g. Zdravko Zore. Organizacija je bila zopet brezhibna. Vreme je bilo lepo, le proti koncu tekmovanja je pričelo snežiti. Tekmovalci, katerih je bilo 14, so startali na znamenje z zastavico.

Tehnični rezultati so bili:

Slalom: 1) Praček Ciril (Skala) 2:31.3, 100 točk, 2) Heim Hubert (Skala) 2:32.3, 99.36, 3) Urbar Slavko (Skala) 3:07, 80.89, 4) Žnidar Emil (Gorenjec) 3:09.7, 79.75, 5) Koblar Stanko (Skala) 3:09.9, 79.68, 6. Kavčič Drago (Skiklub Zagreb) 3:14, 71.87, 7) Šorli Marjan (Ak. SK Ljubljana) 3:34, 70.60, 8) Katnik Alojz (Skala) 3:37.8, 69.47, 9) Šmitek Dane (Ak. SK Ljubljana) 4:17.3 58.82.

Favorita Žvan Alojz in Podbibeta sta zgrešila ena in ista vratca ter sta bila diskvalificirana.

Končni rezultati v alpski kombinaciji: 1) Praček Ciril 100 točk, 2) Heim Hubert 96.85, 3) Žnidar Emil 89.18, 4) Urbar Slavko 84.01, 5) Kavčič Drago 80.47, 6) Koblar Stanko 79.55, 7) Šorli Marjan 75.69, 8) Katnik Alojz 73.98, 9) Šmitek Dane 65.27.

Občni zbor PAB.

Beograd, 21. marca. p. Danes se je vršil letni občni zbor Privilegirane agrarne banke. Udeležilo se ga je 26 delničarjev, ki so predstavljali 5.517 glasov. Po odobritvi poročil upravnega in nadzornega odbora je bil izvoljen za dobo 2 let nov upravni svet, v katerem je med drugimi tudi Anton Končan, disponent Zadružne gospodarske banke v Ljubljani.

Propagator Panevrope v Beogradu

Beograd, 21. marca. p. V Beograd je prispel danes znani propagator panevropske ideje grof Coudenhove-Kalerghi. V Beogradu bo stopil v stike z raznimi politiki ter imel predavanje o panevropski uniji, nato pa bo posetil prestolnice vseh ostalih balkanskih držav.

Katastrofalen vihar

Banjaluka, 21. marca. o. V pretekli noči je divjal nad vso vrbasko banovino hud vihar, ki je rušil hiše in ruval drevesa. Potniki, ki so prispeli z avtobusom iz Dervente in Teslića, pripovedujejo, da gore v dveh smereh trije veliki gozdovi. V Obsjedžkem je pogorelo 14 kmečkih domov. V vasi Mijaki blizu Žepca je pogorela hiša Rane Nemčića ter so našli pri tej priliki v plamenih smrt posestnik sam, žena in trije otroci. Rešil se je samo najstarejši sin z ženo. Tudi iz Sarajeva poročajo, da je snoči besnel hud vihar, ki je porušil 12 manjših hiš, dočim je na mnogih podrl dimnike. Vihar je povzročil sploh mnogo škode po vsem mestu.

Vlom v draveljsko cerkev

Vlomilcem, ki so ji napravili škode za 6000 din, so že na sledi

Ljubljana 21. marca.

V noči na nedeljo je bil izvršen drzen vlom v cerkev v Draveljah pri Ljubljani. Skozi okno ki je bilo zamreženo, so se neznani tatovi splazili v cerkev, potem ko so prej razbili šipe. Pri nekem sosedu, katerega hiša je v bližini cerkve, so si izposodili lestvo, s katero jim je uspelo doseči precej visoko okno. Čim so se znašli v notranjščini, so se takoj najbrž z dletom kakor je dognal policijski ogled, spravili nad tabernakelj iz katerega so pobrali monštranco in ciborij s hostijami vred. Nato so prejskali še zakristijo. V omari za obleko in cerkvene predmete se jim je prikupil še kelih. Sevda tudi nabiralnikov niso pustili pri miru: odnesli so železen nabiralnik ki je stal na mizi poleg stranskega oltarja, v drugega, ki je bil pritrjen, pa so vlomili in pobrali iz njega ves zbrani denar. Ko so vse to delo opravili, so po isti poti izginili v noč.

Škodo cenijo na okrog 6000 Din, kar je toliko neprijetnejše ker si je draveljska cerkev nekatere dragocene posode izposodila od sosedne cerkve. Vlomilcem je ljubljanska policija že na sledu. Najbrže sta bila dva.

15 letnica Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani

Članice so lahko zadovoljne z uspehi svojega petnajstletnega delovanja

Ljubljana, 21. marca.

Letos je Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani stopilo v jubilejno leto Po 15 letih obstoja lahko z zadovoljstvom zre na svoje plodno socialno delo, ki ga je ves ta čas vršilo pod vodstvom zaslužne dvorne dame ge. Franje Tavčarjeve.

V restavracijskih prostorih »Zvezde« so se danes dopoldne zbrale pod predsedstvom dvorne dame ge. Franje Tavčarjeve številne članice Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani in delegatke skoro vseh podeželskih podružnic k jubilejnemu 15. občnemu zboru. Kolo, ki že od ustanovitve deluje ramo ob rami z vsemi nacionalnimi društvi za blagor naroda je v teh letih neumorno delovalo. Pod matičnim društvom v Ljubljani je 31 podružnic in 28 poverjeništev in njih ime in delo je že neštetokrat našlo priznanja na merodajnih mestih. Da pa je to delo v tej dobi že obrodilo toliko dobrih in lepih sadov, je po zatrjevanju članic in sodelovalk naj večja zasluga predsednice dvorne dame ga. Franje Tavčarjeve, katero so zborovalke v znak hvaležnosti počastile s šopkom izbranega cvetja in zahvalnimi besedami podpredsednice ge. Marije Pirkmajerjeve.

O društvenem delovanju je poročala marljiva tajnica ga Cirila Gostičeva. Iz njenega poročila je bilo razvidno, da je ljubljanska matica, ki šteje okrog 1.000 članic, razvila v preteklem poslovnem letu živahno delovanje. Ves čas je bila v tesnih stikih s podružnicami. Enako živahne stike je imela s Kolom srbskih sestara v Beogradu in z mnogimi drugimi kulturnimi in humanitarnimi društvi v vsej Jugoslaviji, pa tudi z odličnimi oblastvi in institucijami.

V pomoč najbednejšim med bednimi so ljubljanske Kolašice kakor vsa leta tudi lani organizirale svoje tradicionalne prireditve, med katere spada v prvi vrsti proslava materinskega dne s cvetličnim dnevom in z akademijo v prid ubogim materam. Ob tej priliki je bilo obdarovanih 120 najpotrebnejših mater. S to prireditvijo so se Kolašice tudi poklonile spominu matere Ivana Cankarja.

Pod geslom »Zdrav rod da dobre državljane« in z namenom, da bi pomagalo lajšati socialno bedo, prireja društvo vsako leto počitniške kolonije za siromašno deco v Domu Franje Tavčarjeve v Kraljevici, ki je vzorno oskrbovan.

Med nadaljne večje akcije društva je prišteti še 1. december, ko je društvo priredilo proslavo, zvezano z obdaritvijo ubožnih in se je 30 družin in nakaj ubožne dece razveselilo darov. Dalje je bilo na božičnici obdarovanih 120 družin, otrok in starih ženic. Kolašice so se med letom tudi prizadevale lajšati pomanjkanje posameznikov, ki so se obračali na njih naslov. Med temi je zlasti omeniti številne študente.

Poleg humanitarnega dela pa je društvo sledilo s pozornostjo tudi kulturnim prireditvam in je poseglo aktivno tudi v aktualna ženska vprašanja, ko je na odlok notranjega ministrstva v sporazumu s svojimi podružnicami izdelalo referat o ženskem vprašanju, o katerem se je potem razpravljalo v Ženevi. V tem referatu se je društvo zavzelo za pravico žene samostojno odločati o svojem državljanstvu, za izenačenje dednega prava žensk iz južnih krajev s tistim, ki velja v naših krajih, za enakopravnost cerkvenega in civilnega zakona, za enakopravnost žene z moškim v privatnopravnih odnošajih, v političnih pravicah, v pravici do poklica ob enaki kvalifikaciji za delo, za izenačenje plač poročene ženske z neporočeno tovarišico in moškim.

Zatem so podale še delegatke podružnic poročila, iz katerih je bilo razvidno, da je bilo njih delovanje prav tako požrtvovalno in vestno. Med slučajnostmi je nato predsednica ga. Franja Tavčarjeva prečitala še program dela za bodoče leto Naposled se je predsednica spomnila marljivih sotrudnic Bibrove, Gorazdove, Turkove, Zbašnikove in Likozarjeve, ki jih je prerana smrt iztrgala iz njihove srede.

Pri volitvah je bil z majhnimi spremembami ponovno izvoljen stari odbor pod predsedstvom dvorne dame Franje Tavčarjeve, ki ji bodo stale ob strani tri pod predsednice Ferdinanda Majaronova, Marija Pirkmajerjeva in Olga Pucova, tajnice Cirila Gostičeva, Anka Celnarjeva in Angelca Gregoričeva in gospodarice Marija Fakinova, Ruža Šantljeva in Jakobina Živkova. V nadzorni odbor so bile izvoljene pod predsedstvom Nike Fleretove, Maša Gromova, Mila Turkova, Babnikova, Angelca Kunstljeva in Helena Pajničeva.

Z občnega zbora sta bili na predlog predsednice oddani tudi udanostni brzojavki Nj. Veličanstvu kralju Petru II. in Nj. Vel. kraljici Mariji.

FOTOAMATER

Iz amaterskega gibanja

Fotoklub Ljubljana: V torek bo razložil J. Branc Personov tisk. V petek običajni sestanek Na Veliko soboto izlet v škofjeloško okolico.

Vredno je včasih zabeležiti, kako sodijo v tujini o delu naših organiziranih amaterjev — morda bo dalo to kakšno pobudo našim odločilnim faktorjem, ki se jim, kakor smo že zadnjič povedali, niti ne sanja, kaj pomeni organizirano amatersko gibanje za nas. Iz daljšega pisma, ki ga je poslal prav te dni g. Josef Gottschammel glavni izdajatelj velike mednarodne fotografske revije »Galerije« tajniku FKL. posnemamo te stavke: »Sam sem že 30 let amater in sem v tem času dobil marsikateri vpogled v društveno življenje raznih dežel. Zato morem s pravim umevanjem iz vsega srca občutiti dvig in uspeh Vašega društva. Da, v Ljubljani resnično in resno delate in prav gotovo ni prazen kompliment, če morem ugotoviti, da spada Vaš klub danes v najbolj prvi razred evropskih društev. V mnogih krajih je opaziti v primeri s prejšnjim časom razločen zastoj ali pa celo nazadovanje. Pri Vas pa se je znašel krog ljudi, ki dela si polno aktivnostjo in smotrenostjo... lahko delati, a o novem barvnem filmu je znano, da je brez — zrna!! Zanimiv je člane o novih izkušnjah glede slikanja pokrajin s plastmi za infrardeče žarke. Med drobižem bo zbudila pozornost nova, zelo lahka metoda za povečanje občutljivosti negativnega materiala s pomočjo živega srebra. Ta način si bomo dovolili prihodnjič natančneje razložiti. Revija, ki izhaja vsakih 14 dni, vsebuje še razno drugo gradivo, slike in prilogo za stereoskopike.

Za amaterjevo knjižnico

»Photographie für Alle«, 6. štev., ima nekatere prispevke ki so važni za vsakega moderno in resno usmerjenega amatrja. Tako obravnava neki članek vprašanje, kako naj bi se po potrebi izdelovale črno-bele povečave iz novega barvnega filma Agfe. To ni bilo brez pomena kajti barvne povečave, vsaj na papir, se za sedaj še ne dado

Iz akvaristove torbe

O prozornih ribicah in drugo

Zdaj, ko nam trka pomlad na duri, je najprimernejši čas za začetek našega sporta, akvaristovstva, ki zbuja vsakomur ljubezen do prirode in nas seznanja z vsemi vodnimi živalmi in rastlinami.

Zdaj se začno v prostih vodah ženiti ostriži, sulci, ščuke in pa rdečeokice, a tudi pupki in žabe so na poslu in že plava njih mrest v večjih ali manjših kepah in v obliki dolgih, s črnimi kroglicami posejanih trakov v jarkih in mirnejših vodah. Zanimivo je dejstvo, da utegnejo žabe v letih, ko prevladujejo samci, povzročiti v ribnjakih dokaj škode. Ker ni dovolj samic, se samci oklepajo s svojimi sprednjimi nožicami dovolj velikih rib ter se zasidrajo s prsti tako močno na očeh ali pa v škržne odprtine, da so ribe ne le resno ogrožene, temveč ginevajo često kar na debelo.

V naslednjih vrsticah nekaj besedic o prozornih ribicah. Med tem ko se večina rib prilagodi okolišu po barvi trupa, se te ribice zaščitijo s prozornostjo. V topli Indiji živi som Cryptopterus bicirrhis. Glava je črna ali pa temnorjava, ves ostali trup je pa skoraj sluzasto bel in jasno vidimo vse ogrodje. Hrbet je rahlo vzbočen, trup stisnjen, podrepna plavut zelo dolga, tipalki ravni. Riba ne zraste čez 15 cm. Kakor vsi somi, sliši tudi ta zelo dobro. — Druga ribica je pritlikavi ostriž Ambassis lala, ki živi tudi v Indiji, ne zrase čez 5 cm, sicer je pa podoben ameriškim peškavcem. Je zelo mična prozorna ribica. Prozorna sta tudi 8 cm dolgi ostriž Ambassis ranga in Ambassis commersoni, ki živi v Avstraliji, na Sundskih otokih in v vzhodni Afriki.

V rodu karacinidov je prozorna Prionobrama filigera, dražestna, majhna ribica, dolžine 6 cm. Oblika trupa je podolgovata, tolščenka majhna, podrepna plavut zlasti pri samcu zelo dolga. Plavuti so rdečkaste, repna plavut pa temnordeča. Domovina ji je reka Amazonas, kjer sta še dve malo manj prozorni ribici istega rodu, po obliki trupa podobni našim rdečerepkam. Epicyrtus microlepis zrase na 10 cm, ima lepo, dolgo, vendar ozko podrepno plavut, sicer so pa plavuti rdečkaste. Isto velja za Epicyrtus guatemalensis.

Vse te ribice se leskečejo v solnčni svetlobi zelenomodro in srebrno, so kakor z demanti posejane, kar pa ne oslablja prozornosti.

Akvarij s takimi ribicami je zelo mikaven, zlasti so pa zanimivi v mraku, ko nam ni mogoče razlikovati trupa, somi, ki se nam vidijo le kot temnorjave kepice, in pa Prionobrama filigera, ki jo spoznamo na rdečkastih marogah med rastlinjem. Oči roparic pa ne vidijo zaradi optičnih prilik v vodi opisanih ribic tudi ne podnevi.

Nenadna smrt br. Ivana Bajžlja

Ljubljana, 21. marca.

Šele 8. t. m. je slavil svojo 60letnico, a v noči na danes je nenadno preminil. Neumorni sokolski in javni delavec br. Ivan Bajželj je nevarno obolel na ledvicah in se je moral v ljubljanski bolnišnici podvreči operaciji. Operacijo je v redu prestal, a nastopile so komplikacije, ki so mu pretrgale nit življenja.

Rajnki je bil po rodu iz prijaznega Stražišča pri Kranju. Ko je dokončal učiteljišče v Ljubljani (l. 1897.), je najprej služboval na Jesenicah, potem je prevzel mesto telovadnega učitelja na realki v Idriji, kjer je deloval v Sokolu skupno z br. Ganglom in drugimi sokolskimi delavci. Pozneje je z odličnim uspehom dovršil telovadnovzgojne študije na dunajski visoki šoli in se v začetku l. 1920. preselil v Ljubljano in poučeval telovadbo, dokler ni prevzel mesta referenta za telesno vzgojo pri zdravstvenem oddelku v Ljubljani. L. 1922. pa je prevzel vodstvo telovadbe na učiteljišču, kjer je delal do upokojitve.

Bil je kremenit značaj in povsod cenjen družabnik. Ves prosti čas je posvečal vzgoji mladine v šoli in v sokolskih društvih. Dolgo vrsto let je bil urednik naraščajskega lista »Sokoliča«, kjer je napisal mnogo odličnih člankov. Neštevilna so njegova predavanja sokolski mladini. L. 1919. je prevzel uredništvo »Sokola«. Razume se, da je sodeloval tudi pri številnih drugih sokolskih revijah, kjer so ga povsod cenili kot izvrstnega strokovnega pisca.

Razen tega je v sokolski organizaciji zavzemal odlične funkcije, tako pred vojno v Idriji, po prevratu v Jugoslovenskem sokolskem savezu, v Sokolu I. in nazadnje v SSKJ.

Pokojnika, ki ga nedvomno smemo šteti med naše najzaslužnejše sokolske delavce, bomo spremljali na zadnji poti v torek ob 15. iz splošne bolnišnice. Bodi mu ohranjen najčastnejši spomin!

Maribor preko nedelje

Maribor, 21. marca.

Prvi pomladni dan letošnjega leta, ki je padel ravno na cvetno nedeljo, je doživel Maribor v znamenju vremenske izpremembe. Toplim dnevom je sledilo deževje in Drava se je znatno dvignila.

Šahovska simultanka

ki jo je snoči priredil Mariborski šahovski klub pri Gambrinu in pri kateri se je preizkusilo 30 najboljših mariborskih šahistov z velemojstrom g. Vasjo Pircem, je trajala davi do 1. ure, ko je prof. Sila razglasil te-le rezultate: Pirc je dobil 20 partij, sedem remiziral, tri pa izgubil, in sicer proti Karsterju, Oniču in Mavrinu. Remiziral je z Reinsbergerjem, Reiterjem, Kobljerjem, Gulom, Stojnškom, Gregoričem in Flisom.

Smrtna nesreča posestnika

V Lokavcih v Slovenskih goricah je lepo Trilerjevo posestvo. Ko je te dni posestnik Josip Triler pospravljal krmo in jo nosil na skedenj, mu je na visoki lestvi spodrsnilo. Strmoglavil je na tla in ostal nezavesten s tremi zlomljenimi rebri in drugimi hudimi poškodbami. Poškodovanec je kmalu preminil. Pokojnik je bil mož poštenjak in vzoren gospodar. Zapušča ženo in 12letnega sina. Njegovo tragično smrt pomilujejo vsi, ki so ga poznali.

V plitvem potoku je utonil

Preužitkar Jakob Kovačič od Sv. Benedikta je bil strastno vdan pijači. Te dni je bil spet nekoliko vinjen, pa mu je spodrsnilo na brvi preko potoka Drvanje. Mož je padel v vodo in utonil, čeprav je potok komaj pol metra globok.

Tatovi strahujejo podeželje

V Bistrici v Dravski dolini so ponoči vdrli neznanci v Pinterjevo trgovino in odnesli za 15.000 dinarjev manufakturnega blaga. Menda isti vlomilci so se pojavili v podružnici Prvega delavskega konsumnega društva v Rušah. Prevrtali so stranski zid in se vtihotapili v trgovino, iz katere so odnesli le nekaj živil in blaga, ker k sreči ni bilo večjih zalog. V Radehovi v Slovenskih goricah pa so drzni tatovi odpeljali posestniku Leopoldu Cerku ponoči voz s konjem in z vso opremo. Tatvine je osumljena neka ciganska tolpa, ki je potovala skozi Slovenske gorice. Tudi v Selcah so se pojavili vlomilci in vdrli v viničarijo posestnika Jakoba Ornika. Odnesli so 14 litrov žganja in druge predmete. Čuden tat se je pojavil na radvanjski šoli. Snel je žlebove s strehe. Zajeli so ga, ko je pravkar nameraval žleb prodati. Je to 43letni Rudolf Medved.

Požar v Šalovcih

Te dni je nastal pri posestniku in trgovcu Žigi Frimu v Šalovcih požar in upepelil gospodarsko poslopje z vsem inventarjem. Obstoji sum, da je zanetila ogenj zlobna roka.

Čez drn in strn...

Dvakrat božja Previdnost

...ali morda za to ne gre hvala močnemu gibanju, polnemu dobrih namenov in plemenitih idealov, katero je njegov početnik in voditelj (duce) skozi toliko težav pripeljal do premogočnega razvoja, ki ga je danes dosegel, do popolnega uresničenja svojega obširnega in pogumnega programa, do obnove cesarstva v Italiji, katero so premnoge peklenske sile hotele uničiti iz sovraštva do njene vere? Vse to je božja Previdnost. Zahvaliti se moramo božji Previdnosti in občudovati moža, ki je bil njeno glavno orodje. (Citat iz najnovejšega pastirskega lista goriškega nadškofa Carla Margottija, ki ga je objavila zadnja številka revije »Misel in delo«).

Prav za veliko noč pred štirimi leti pa so jugoslovenski škofje s posebno spomenico odredili, naj se v vseh naših cerkvah vrše javne molitve in naj jugoslovenski katoliški verniki poprosijo božjo Previdnost za ohranitev časnega in večnega blagra naših neodrešenih bratov.

Katastrofa na kopnem

Vihar in razburkano morje sta vrgla ladjo na obrežje, kjer se je potopila (»Jutro«, 16. III.)

Podjetje Runo

Iz Tržiča nam poročajo: Pretekli četrtek je imel naš občinski odbor proračunsko sejo. V smislu zakona o občinah je podal nekaj pripomb h proračunu občinski odbornik g. Franc Globočnik... Naj sedaj g. župan pokaže svoje finančne sposobnosti... Gleda naj dalje, da bo prispevala k občinskim izdatkom tudi velika usnjarska industrija Runo, ki ne plačuje občinskih doklad.

V svojem odgovoru je župan zavračal pripombe... Podjetje Runo ne more prispevati ničesar, bolela pa bi vsakogar glava, kdor se bo v to podjetje zaletaval. (»Jutro«, 17. III.)

Ljubezen in vzgoja na Slovenskem

Ljubezen, posebno pa nesrečna ljubezen, je res čudna stvar. Pa ne samo čudna, pač pa včasih tudi takšna, da v resnici zasluži ime »nesrečna« in to zaradi njenega žalostnega izida. Pri nas v Sloveniji je menda vedno več takšnih žalostnih primerov, ki zanje morda nosijo moški ravno toliko krivde, kakor pa ženske, ki se zaradi slabe vzgoje odločijo tudi za skrajno sredstvo, ki naj jih reši srčnih bolečin — za samomor. Dostikrat pa je tudi vzgoja bila dobra dokler so takšna dekleta vsaj pri svojih starših. Ko pa jih usoda zanese kam na tuje, pa kaj rade pozabijo na vse lepe nauke svojih staršev in dostikrat izgube tudi pravo razsodnost, ki bi bila ravno v »nevarnejših krajih« tem bolj na mestu. Tako govori tudi žalostna zgodba mlade Kranjčanke J. J., ki je obupala nad svojim življenjem tudi zaradi nesrečne ljubezni. K sreči ta zgodba ni imela takšnega konca, kakor si ga je zaželelo to dekle. V Vukovarju se je vrgla pod vlak. Strojevodja pa je na progi opazil nekaj sumljivega in je skušal vlak na mestu ustaviti. Hitrost vlaka je že toliko zmanjšal, da je lokomotiva samo še nalahko potiskala obupanko pred seboj naprej, tako da je le-ta dobila le lažje poškodbe in ji je bila smrt zaenkrat zaradi pazljivosti strojevodje prihranjena. (»Slovenski dom« 17. III.)

Skrivnost besednega reda

50 kilogramov težko tele je pojedlo za večerjo šest fantov v Orašju v Bosanski Posavini. (»Slovenski dom«, 17. III.)

Križ božji res, če bi eno tele pojedlo šest fantov za večerjo!

A priznati je treba, da je dovolj senzacija že samo, če je šest fantov za večerjo pojedlo 50 kilogramov težko tele.

Basni iz sodobnega pasjega življenja

Zdi se, da je vlomilec že več večerov oprezal okrog hiše, ker je večkrat lajal pes, pa se mu ni nudila prava prilika Snoči pa je domači pes, kateremu je bilo poverjeno varstvo hiše, svojega gospodarja popolnoma izdal ter zatajil in ni nič lajal. Najbrže mu je vlomilec metal ukradene klobase, ker pes še zjutraj ni bil prav nič lačen kot ponavadi. (»Slovenski narod«, 17. III.)

V nekem pariškem varieteju je nastala oni dan panika zaradi podgane. Kriva prav za prav ni bila podgana sama, temveč krdelo dresiranih terierjev, ki so uprizorili na odru svojo pantomimo. Točno po besedilu igre, kakor so ga bili sestavili dramaturg, režiser in ravnatelj so se producirali živahni psički, kar se je zgodilo nekaj, česar v libretu ni bilo. Na odru se je namreč pojavila podgana in prijazno je pomežiknila z očmi.. Toda slabo je poznala terierje. Čim so jo zagledali, so pozabili na svoje vloge in jo ubrali za njo. Podgana je v silnem strahu skočila med gledalce, kjer je nastal silen krik in vik. (»Slovenski narod« 17. III.)

In nauk?

Le vrzi klobaso psu, pa ti premenja zvestobo. Samo ne dresiraj čez mero psa — o prvi priliki pade iz reda in predrami se svobodna zver, ki je na početku živela v njem.

Iz tuge se mu je sprožil revolver

Iz tuge po pokojni carski Rusiji se je ubil ruski emigrant Bogojevski v Kratečkem pri Sisku. Bogojevski je bil soliden človek, ki mu je trgovina zelo dobro uspevala. Kljub temu pa ga je vedno mučila želja po domovini. Ko je čistil revolver, je odjeknil strel, ki ga je zadel v srce. (»Slovenski dom« 18. III.)

„Španci" v Italijo

Vrnili so se, Namreč jeseniški »Španci«. Niso dospeli niti do Španije. Polovili so jih na nekem malem otočiču v Jadranskem morju. Tragedija teh mladih ljudi je značilna. Več jih je imelo prej službe, te so zapustili in hoteli ven Sedaj bodo tu brez dela. Dva izmed njih sta Primorca in italijanska državljana. Ta dva bodo seveda spravili čez mejo, ker sta sama pokazala, da sta v Jugoslaviji nezadovoljna. (»Slovenec«, 19. III.)

Zmagovalec do zadnjega diha

Iz glavnega štaba nacionalistov uradno poročajo, da so nacionalisti ustavili svoje vojne operacije na skoraj vseh frontah. Nacionalisti ničesar ne povedo, zakaj so ustavili vojne operacije, sklicujejo pa se na slabo vreme. Nacionalistični glavni štab odklanja vse vesti o rdečih uspehih in tudi ničesar ne govori o zavzetju Brihuege in o zaplembi velike množine vojnega materijala. Nacionalisti tudi ne omenjajo ničesar o pomenu Brihuege za nadaljne vojne operacije, poudarjajo le, da bodo nacionalisti nadaljevali svoje vojne operacije tedaj, ko bodo smatrali za potrebno in se ne bodo pustili od nikogar vplivati. Nacionalisti imajo točno izdelan načrt, ki ga po programu izvajajo. (»Slovenec«, 21. III.)

—kra—

FILATELIJA

Kaj je z našo tiskarno znamk

V naši državi je morda večje število filatelistov, kakor se splošno misli. Naše poštno ministrstvo pa je očitno prepričano, da jih sploh ni, kajti menda ni v Evropi države, ki bi filatelistom posvečala manj pazljivosti kakor Jugoslavija.

Večkrat smo že pisali, o naših znamkah in napakah, ki se kronično ponavljajo, toda očitno brez uspeha. Lepših znamk, takšnih, ki bi jih lahko brez sramu postavili v isto vrsto, kakor so druge povprečne evropske znamke, iz Beograda ne moremo in ne moremo dobiti. V drugi polovici lanskega leta je bilo mnogo govorjeno o tem, da bomo dobili novo markarnico. Sprejeti so bili načrti zanjo ter se je govorilo, da bo v kratkem zgrajena in da so že na poti v Jugoslavijo stroji za plemenite vrste tiska, s katerimi bodo izdelovali odslej naše znamke. Iz pol oficielnih virov se je razširila vest, da bodo naše znamke za zimsko pomoč, ki naj bi bile izšle v preteklem novembru ali decembru, že tiskane na novih strojih, prav tako pa tudi posebne legionarske znamke

Zdaj gremo že h koncu marca, znamk za zimsko pomoč in legionarje pa ni in jih noče biti. Prav tako so tudi potihnili vsi glasovi o naši novi markarnici in njeni opremi.

Kaj naj to pomeni? Morda to, da se bo zidava še za kakšno leto zavlekla in da bomo morali še nadalje filatelisti kupovati takšne znamke, kakor so bile vesiaške, lanske s sliko kraljice Marije in Teslove, ki jih je inozemstvo po pravici imenovalo »Gräuelmarken«?

Vse kaže, da se naš poštni ministrstvo ne zaveda koristi, ki jo ima že zdaj od filatelistov Prav tako se ne zaveda da bi se dala ta korist še povečati, če bi dobivali takšne znamke, kakor se spodobi Naša država ima nad 14 milijonov prebivalcev Kakor se vidi iz oficielnih poročil, prenese jo pri nas razne dobrodelne znamke, naklada do 100.000 serij pri povprečni ceni serije 10 dinarjev Kar se tiska več navad ostane in je treba sežgati, da se obdrži vrednost znamk Da dokažemo, koliko več bi se dalo raznih znamk prodati, bomo navedli nekaj podatkov o nakladah znamk v Liechtensteinu, mali državici, ki šteje komaj nekaj tisoč prebivalcev Leta 1925 je izšla posebna serija dobrodelnih znamk s sliko kneza Ivana II. Celotna cena teh znamk je znašala z dodatkom 75 centimov to je po takratnem tečaju okoli 8 dinarjev Znamke so bile tiskane prav okusno in je znašala naklada, ki je bila prodana do zadnje znamke, 80.000 serij Torej je prišlo na vsakega prebivalca državice 7 serij Seveda je bil konzum znamk v državi prav majhen, morda komaj nekaj sto serij pač pa je vse, ker je ostalo, pobralo inozemstvo Dve leti nato je izšla spet nova serija v isti nakladi in z isto prodajno ceno in je bila prav tako vsa prodana. Leta 1927. so imeli v Liechtensteinu hude poplave. Za to priložnost so izdali spet dobrodelne znamke z nominalo 65 centimov in pribitkom 35 centimov Naklada je znašala 35.000 serij je bila prav tako vsa prodana. Leto nato so praznovali 70letnico vlade svojega kneza. Takrat je izšlo 8 posebnih znamk s skupno nominalo 10.90 frankov, to je nad 120 dinarjev. Naklada je znašala samo 25.000, toda znamke so bile že drugi dan po izidu vse prodane.

Leta 1930 so izdali v Liechtensteinu posebne »letalske znamke« Da so te znamke docela nepotrebne, menda ne bo nihče tajil, kar v tej državici nimajo nobenega letala i letališča, kljub so v precej veliki nakladi in danes se skoraj ne dobe ne več. Pokupili so jih filatelisti, ker so bile lepo izdelane. Leto nato je slučajno letel Zappelin nad Liechtensteinom V spomin na ta dogodek so v Liechtensteinu spet izdali dve posebni znamki, ki sta stali 3 franke. Naklada je znašala 60.000 serij in je bila v nekaj dneh vsa prodana, da so potem napravili še eno, ki je pa tudi kmalu pošla. Če omenimo še, da je izšel tudi poseben spominski blok za kmetijsko razstavo v Vaduzu, ki se je prodajal po 5 frankov in je danes med brati vreden 700 dinarjev, čeprav za frankaturo sploh ni prišel v poštev, bo menda dovolj.

Filatelistom [illegible] poštna uprava v Leichtensteinu, nam kaže, kaj izdajanje pravilno pripravi, to je, če se da znamkam primerna naklada in lepa izdelava. Naše poštno ministrstvo bi se lahko pri tem marsičesa naučilo.

†

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je naš ljubljeni sin in brat

VLADIMIR BOLE

dijak 4. razreda meščanske šole

danes, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo 23. marca 1937, ob pol 3. uri iz hiše žalosti, Moste, Prešernova 2, k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 21. marca 1937.

Žalujoči starši in sestra ter ostalo sorodstvo.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak — Vsi v Ljubljani.